

LA/Rolf Storsjö

4.12.1990

Till arbetspensionsanstalterna

SJÖMANSPENSIONSSYSTEMET INFÖRLIVAS MED ANSVARFÖRDELNINGSSYSTEMET

Regeringen har avlåtit en proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om sjömanspensioner och vissa därmed förknippade lagar (RP 255/90).

Enligt propositionen skall sjömanspensionskassan införlivas i det gemensamma ansvarsfördelningssystemet tillsammans med APL-, KAPL- och KoPL-pensionsanstalterna. Detta förutsätter ändringar i SjPL, APL och KAPL. Efter ändringen försätts sjömanspensionskassan i samma ställning som de övriga arbetspensionsanstalterna i fråga om kostnaderna för de pensioner för vilka de har gemensamt ansvar samt om PSC:s kostnader. Sjömanspensionskassan ansvarar dock ensam för pensioner enligt SjPL till de delar dessa överstiger ett belopp som motsvarar minimipensionsskyddet enligt APL. Social- och hälsovårdsministeriet utfärdar anvisningar om hur den del av SjPL-pensionen som motsvarar minimipensionsskyddet enligt APL skall beräknas.

I framtiden gäller också för sjömanspensionskassan principen med sista pensionsanstalt.

Besvärsförfarandet

Ändring i sjömanspensionskassans beslut kan i idag sökas direkt hos försäkringsdomstolen. Enligt förslaget skall bevar anföras via pensionsnämnden till försäkringsdomstolen. Också i övrigt skall ändringssökandet ändras att motsvara ändringssökandet i APL.

Försäkringspremien

Enligt gällande lag fastställs SjPL-föräkringspremien i hela procent av inkomsten. Eftersom både arbetsgivaren och arbetstagaren betalar premien höjs premien alltid med minst 2 %. Enligt förslaget skall premien fastställas i tusendelar så att den kan höjas också i mindre rater. Ytterligare föreslås att dröjsmålsräntan som skall betalas på försäkringspremien skall kunna utsökas på samma sätt som skatter och avgifter.

LA/Rolf Storsjö

4.12.1990

Uträknande av sjömanspension

Sättet att beräkna sjömanspensionen föreslås att bli ändrat så, att man från det nuvarande beräknings-sättet som grundar sig på premiemånader går över till att beräkna pensionen enligt varje arbetsförhållande, varvid den till pension berättigade tiden uppkommer särskilt för varje arbetsförhållande. Beträffande korta arbetsförhållanden föreslås att alla arbetsförhållande kortare än 15 dagar under ett kalenderår anses utgöra ett arbetsförhållande.

Den pensionsgrundande lönen skall räknas särskilt för varje arbetsförhållande. Pensionen fastställs på basen av de genomsnittliga förtjänsterna under de fyra sista kalenderåren, varför den vad beräkningssättet beträffar avviker från pensionslönen enligt APL.

Pensionen utgör 1/6 % av pensionslönen per månad, om pensionsskyddet i det sista arbetsförhållandet fastställs enligt sjömanspensionslagen. Frirevet är 1/8 % per månad. Om arbetsförhållandet har upphört på grund av att fartyget sålts eller tagits ur trafik, eller på grund av att arbetskraften inskränkts och om pensionen huvudsakligen består av frirev från SjPL, är pensionen 1/6 % per månad förutsatt att återstående tid inte kommer från något annat pensionssystem.

Som full pension enligt SjPL föreslås 50 % på den pensionsgrundande lönen i arbetsförhållande som fortgått minst 2 år om pensionen tillväxer med 1/6 % och 60 % om den tillväxer med 1/8 %. I lagen garanteras en minst lika hög pensionsnivå som enligt APL. Pensionen beräknas både enligt reglerna i SjPL och enligt reglerna i APL. Det slutliga beräknings-sättet är beroende av vilket slutresultat är förmånligast.

På samma sätt som andra arbetspensioner föreslås att också pension enligt SjPL skall utbetalas under tiden för frihetsstraff.

Tilläggspensionsskyddet i 34 a och 34 b §§ SjPL föreslås bli upphävda.

Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft 1.1.1991. Den skall gälla sådana pensioner där rätten till pension grundar sig på pensionsfall som inträffat efter det lagen trätt i kraft. Stadgandena om ansvars-fördelningssystemet skall dock gälla alla pensioner.

LA/Rolf Storsjö

4.12.1990

Vid beräkning av pension för arbetsförhållanden som fortgår då lagen träder i kraft skall pensionen beräknas så, att tiden innan lagen trätt i kraft räknas som till pension berättigande tid i det arbetsförhållande som först upphör efter det lagen trätt i kraft. Om det i de fyra sista åren ingår tid innan lagen trätt i kraft beräknas pensionslönen så att man beaktar hela årets SjPL-förtjänster, oberoende av hur många arbetsförhållanden förtjänsten härrör från.

Ikraftträdelsestadgandet säkerställer att ett fri-brev som intjänats före lagen träder i kraft bibehålls på en miniminivå av 1/6 % per månad till dess lagen träder i kraft. Ytterligare garanteras att pension uppkommer normalt ända till 65 års ålder under åren 1992-2001 för arbetstagare, som redan har uppnått en lägre pensionsålder enligt SjPL. Ytterligare säkerställer man att en skälig pensionsnivå bibehålls också i de fall där tid i tjänst under 23 års ålder inte beaktas och detta leder till att pensionsskyddet försämrats.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Seppo Pietiläinen

Pentti Koivisto

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om sjömanspensioner och vissa därmed förknippade lagar

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att sjömanspensionskassan som sköter sjömanspensionssystemet skall införlivas i ansvarsfördelningssystemet för finansieringen av det övriga privata arbetspensionssystemet. Ändringen innebär att sjömanspensionskassan försätts i samma ställning som de övriga arbetspensionsanstalterna i fråga om kostnaderna för de pensioner för vilka de har gemensamt ansvar samt om pensionskyddscentralens kostnader. Genom denna anslutning till ansvarsfördelningssystemet utjämnas de tryck som kan uppkomma på sjömanspensionskassan i egenskap av pensionsanstalt för en liten bransch vad beträffar finansieringen av pensionskostnaderna till följd av konjunkturerna inom sjöfarten.

I framtiden gäller också för sjömanspensionskassan principen med sista pensionsanstalt. Om pensionstagarens sista arbetsförhållande har omfattats av systemet med sjömanspensioner skall sjömanspensionskassan ge ett pensionsbeslut som gäller hela det privata arbetspensionssystemet och även betala ut de pensioner som uppkommit inom detta.

Besvärsförfarandet i fråga om pensionskassans beslut fördelas på två instanser, så att första besvärinstans blir den med det övriga privata arbetspensionssystemet gemensamma pensionsnämnden och sista besvärinstans blir försäkringsdomstolen.

Samtidigt föreslås i lagen om pension för

arbetstagare, lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, lagen om pension för lantbruksföretagare och lagen om pension för företagare de ändringar som behövs med anledning av ovan nämnda förslag.

Införlivandet av sjömanspensionskassan i ansvarsfördelningssystemet ökar inte statens utgifter. Statens andel av sjömanspensionskassans utgifter förändras inte vid reformen. Staten skall vara skyldig att till pensionskassan betala en tredjedel av de pensioner som utbetalas i enlighet med lagen om sjömanspensioner, oberoende av vilken pensionsanstalt som har skött utbetalningen. Sålunda påverkar det faktum att pensionskassan införlivas i det gemensamma ansvarsfördelningssystemet för arbetspensionerna inte statsandelen till pensionskassan.

I lagen föreslås inta ett stadgande om förhandsbetalning på statsandelen. Ett sådant system förhandsersättning finns också i systemen med företagarpensioner och i folkpensionssystemet. Genom förordning ges närmare stadganden om förhandsbetalningen.

Övriga föreslagna ändringar ökar pensionsutgifterna enligt lagen om sjömanspensioner med ca 0,3 miljoner mark år 1991, varav statens andel är en tredjedel.

Avsikten är att lagändringarna skall träda i kraft den 1 januari 1991.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida		Sida
ALLMÄN MOTIVERING	3	1. Lag om ändring av lagen om sjömanspensioner	13
1. Nuläget och de föreslagna ändringarna	3	2. Lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare	22
1.1. Lagstiftning	3	3. Lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden ...	23
1.2. De föreslagna ändringarna	5	4. Lag om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare	24
2. Ekonomiska verkningar	7	5. Lag om ändring av lagen om pension för företagare	25
DETALJMOTIVERING	7	BILAGA	26
1. Motivering till lagförslagen	7	Parallelltexter	26
1.1. Lagen om sjömanspensioner	7	1. Lag om ändring av lagen om sjömanspensioner	26
1.2. Lagen om pension för arbetstagare	12	2. Lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare	47
1.3. Lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden	12	3. Lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden ...	49
1.4. Lagen om pension för lantbruksföretagare	12		
1.5. Lagen om pension för företagare	12		
2. Ikraftträdande	12		
LAGTEXTER	13		

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläget och de föreslagna ändringarna

1.1. Lagstiftning

Den privata sektorns arbetspensionssystem utgörs av pensionssystemet enligt lagen om pension för arbetstagare (395/61, APL), lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/62, KAPL), lagen om pension för lantbruksföretagare (467/69, LFöPL), lagen om pension för företagare (468/69, FöPL) och lagen om pension för vissa konstnärer och redaktörer i arbetsförhållande (662/85, KoPL) samt lagen om sjömanspensioner (72/56, SjPL).

Administrativt är pensionslagarna indelade i två system. För verkställigheten av APL, KAPL, KoPL, LFöPL och FöPL svarar de privata pensionsanstalterna med pensionskyddscentralen (PSC) som sin centralanstalt. För verkställigheten av SjPL svarar sjömanspensionskassan

Mellan den privata sektorns arbetspensionssystem och den offentliga sektorns förvärvspensionssystem finns det på avtal grundat samarbete. Hit hör bl.a. samarbetet som gäller förmedling av pensionsansökningar. Det räcker med en pensionsansökan, även om den som ansöker om pension har rätt till pension ur flera olika pensionssystem. Den pensionsanstalt som tagit emot ansökan eller pensionskyddscentralen distribuerar automatiskt ansökan till alla berörda pensionsanstalter. Sjömanspensionskassan deltar i samarbetet i samma utsträckning som statskontoret, Kommunernas pensionsförsäkring och den offentliga sektorns övriga pensionsanstalter.

Pensionskyddscentralen har med de pensionsanstalter som ansvarar för verkställigheten av de övriga pensionssystemen också kommit överens om samarbete som gäller förmedling och uppbevaring av registeruppgifter. Till pensionskyddscentralens register anmäls uppgifter om pensionsavgöranden och anställningsförhållanden från alla pensionssystem.

Också datakommunikationen mellan arbetspensionssystemet och folkpensionssystemet sköts centralt genom pensionskyddscentralen.

Inom det privata arbetspensionssystemet används med undantag av SjPL principen med sista pensionsanstalt. Enligt den beviljas pension enligt de ifrågavarande lagarna som en helhet. Pensionen beviljas och utbetalas av den pensionsanstalt till vars verksamhetsområde arbetstagaren senast har hört före pensionsfallet.

För alla APL-, KAPL-, KoPL-, FöPL- och LFöPL-pensionsdelar bestäms villkoren för erhållande av pension enligt villkoren för det sista arbetsförhållandet eller för företagarkerksamheten. Om för det sista arbetsförhållandet gäller t.ex. en nedsatt pensionsålder beviljas pensionen också för fribrevens del från den lägre pensionsåldern.

Vad finansieringen beträffar är den privata sektorns arbetspensionssystem indelat i fyra självständiga helheter. Finansieringen av APL-, KAPL- och KoPL-pensionerna utgör en helhet på grund av det gemensamma ansvarsfördelningssystemet mellan dessa lagar. FöPL, LFöPL och SjPL utgör vad finansieringen beträffar var sin separata del.

APL-, KAPL- och KoPL-grundpensionskyddet finansieras i sin helhet med försäkringspremier som uppbärs av arbetsgivarna. Kostnaderna för pensionskyddet enligt FöPL och LFöPL finansieras delvis med försäkringspremier som uppbärs av företagarna och delvis med en statlig kostnadsandel.

Pensionskyddet enligt SjPL finansieras med lika stora försäkringspremier som uppbärs av arbetsgivarna och arbetstagarna samt med en statlig finansieringsandel som uppgår till en tredjedel av pensionsutgifterna.

APL-, KAPL- och KoPL-pensionerna finansieras delvis genom en fonderande teknik. För den fonderade pensionsdelen ansvarar pensionsanstalten i fråga. För resten av pensionen ansvarar de pensionsanstalter som bedriver verksamhet enligt dessa lagar gemensamt. Till denna del delas kostnaderna mellan de berörda pensionsanstalterna genom ett ansvarsfördel-

ningssystem som sköts av pensionskyddscentralen.

Av ålderspensionen fonderas årligen 1,5 % av lönen i åldern 23—54 år. Av den heffektiva invalid- och familjepensionen fonderas en del motsvarande dess begynnelsebelopp. Också en del av arbetslöshetspensionen fonderas. För fonderingen ansvarar den pensionsanstalt som har försäkrat det arbetsförhållande på grundvalen av vilket den tid som återstår till pensionsåldern eller motsvarande förtjänst har ansetts berättiga till pension. Denna pensionsanstalt ansvarar också för de pensionsdelar som utgörs av tidigare APL-, KAPL- och KoPL-fribrev.

Det gemensamma ansvaret omfattar bland annat indexförhöjningar av pensionen, invalid-, arbetslöshets- och familjepensioner som är grundade enbart på fribrev, ålderspension som införtjänats efter 54 års ålder samt familjepensioner för tiden efter den tidpunkt då förmåns-låtaren skulle ha uppnått pensionsåldern.

De pensioner som skall bekostas gemensamt finansieras delvis med en utjämningsdel som ingår i försäkringspremien. Dessutom används för finansieringen en del av ränteavkastningen på de medel som motsvarar pensionsansvaret.

Av de intäkter vilka kan användas för att finansiera de pensioner vilka pensionsanstalterna skall bekosta gemensamt överförs den del som inte åtgår till kostnaderna för dessa pensioner under året till en utjämningsfond för att användas för motsvarande pensioner under de följande åren. Om kostnaderna är större än intäkterna tas underskottet ur utjämningsfonden.

Pensionsanstalternas respektive andelar av de pensioner som skall bekostas gemensamt fastställs enligt omfattningen av pensionsanstaltens verksamhet, enligt de ansvarsfördelningsgrunder som social- och hälsovårdsministeriet har fastställt.

Pensionskyddscentralen utreder de APL-, KAPL- och KoPL-pensioner som varje pensionsanstalt har utbetalat och som skall bekostas gemensamt samt fastställer pensionsanstaltens kostnadsandel för dessa pensioner. Samtidigt uppbär pensionsanstalterna för de pensioner de utbetalat av de andra pensionsanstalterna de fonderade pensionsdelar för vilka dessa ansvarar och av lantbruksföretagarnas pensionsanstalt de LFöPL-pensioner som de har betalat ut. Lantbruksföretagarnas pen-

sionsanstalt gottgörs för de APL-, KAPL- och KoPL-pensioner som den betalat ut.

Lagen om sjömanspensioner avviker till vissa väsentliga delar från APL. Enligt SjPL uppkommer pensionsrätt för den tid för vilken pensionspremier skall betalas. Den till pension berättigande tiden räknas i premiemånader. Också den tid på grundvalen av vilken ersättning för semester och vederlag betalas då arbetsförhållandet upphör beaktas, då den tid som berättigar till pension räknas ut. Under ett år kan man förtjäna in högst 12 premiemånader. Pensionsrätt uppkommer också för sjötjänst under 23 års ålder.

SjPL-pensionen utgår på grundvalen av de sammanräknade premiemånaderna och den genomsnittliga månadslönen under pensionsfallsåret eller under det år då sjötjänsten upphörde och de tre föregående kalenderåren. Pensionen växer enligt huvudregeln med 1/6 % per premiemånad eller 2 % per år. Full pension enligt SjPL, 50 % av den pensionsgrundande lönen, uppnås på 25 år.

Sjömanspensionen räknas dock med en tillväxt om 1/8 % per premiemånad om den på detta sätt räknade pensionen är större än den enligt huvudregeln räknade pensionen med tillägg av förhöjning för overtjänst och barn-tillägg. Denna så kallade APL-garantipension tillämpas i allmänhet då den tid som ligger till grund för pensionen är längre än 400 premiemånader (33 år och 4 månader).

För besättningen är den allmänna pensionsåldern 60 år och för befälet 65 år. Under en 10-årig övergångsperiod som börjar 1992 ändras besättningens allmänna pensionsålder glidande till 65 år så att varje tvåmånaders period som börjat under övergångsperioden höjer pensionsåldern med en månad. På detta sätt blir t.ex. den allmänna pensionsåldern för dem som hör till besättningen i början av 1993 60 år och 7 månader.

Enligt SjPL har en arbetstagare rätt att avgå med ålderspension också vid en lägre, så kallad intjänad pensionsålder, besättningen tidigast vid 55 år och befälet tidigast vid 60 år. För en arbetstagare som hör till befälet samt efter övergångsperioden för en arbetstagare som hör till besättningen fastställs den intjänade pensionsåldern så att varje månad som arbetstagen har arbetat efter 25 års tjänstgöring sänker pensionsåldern med en månad från 65 års ålder. Detta innebär att 30 års sjötjänst berättigar en person som hör till befälet att

avgå med pension vid 60 års ålder och 35 års sjötjänst berättigar en person som hör till besättningen att avgå med pension vid 55 års ålder. Innan övergångsperioden börjar, fram till år 1992 krävs för besättningens nedsatta pensionsålder fem år mindre sjötjänst än efter övergångsperioden. Under åren 1992—2001 iakttas särskilda övergångsstadganden.

Ålderspension kan beviljas högst fem år i förtid, räknat från 65 års ålder eller från den lägre pensionsålder som uppnåtts före avgången med pension, dock tidigast från 55 års ålder.

I invalidpensionerna räknas den tid som återstår till pensionsåldern till den allmänna pensionsåldern. Under övergångsperioden för den ovan nämnda pensionsåldersreformen fastställs för besättningen denna slutpunkt för den återstående tiden enligt den allmänna pensionsålder som gäller då pensionsfallet inträffar.

Om en arbetstagare då SjPL-arbetsförhållandet upphör har uppnått rätt till invalidpension från något annat pensionssystem beviljas invalidpension enligt SjPL som full pension, som delpension eller som förtida ålderspension, beroende på hur nämnda pension har beviljats.

1.2. De föreslagna ändringarna

Med hjälp av ansvarsfördelningssystemet kan man på lång sikt utjämna kostnadsskillnaderna mellan de olika pensionsanstalterna. Pensionernas relativa kostnadsbelastning beror framför allt på hur antalet försäkrade utvecklas. Om antalet minskar ökar den relativa kostnadsbelastningen. Då kan ansvarsfördelningssystemet avsevärt lindra kostnadsökningen.

Sjömanspensionskassan är en pensionsanstalt för en enda bransch och därmed särskilt känslig för återverkningarna av konjunkturer inom sjöfarten på pensionskostnaderna. Också kassans begränsade försäkringsbestånd ökar dess fluktuationkänslighet.

I syfte att avhjälpa dessa missförhållanden föreslås att sjömanspensionskassan införlivas i det gemensamma ansvarsfördelningssystemet tillsammans med APL-, KAPL- och KoPL-pensionsanstalterna. Detta jämnar ut kassans kostnadsutveckling och dämpar fluktuationerna i de årliga kostnaderna. Kassans kost-

nadsbelastning kan på lång sikt också förutses mera tillförlitligt.

Efter reformen ingår alla pensioner som hör till arbetsförhållanden som omfattas av den privata sektorns arbetspensionslagar i det gemensamma ansvarsfördelningssystemet.

Vid ansvarsfördelningen skall man enligt förslaget beakta pensionen enligt SjPL endast till den del som den motsvarar minimipensionsskyddet enligt APL. Sjömanspensionskassan ansvarar även i fortsättningen ensam för skillnaden mellan den utbetalade SjPL-pensionen och den del av SjPL-pensionen som motsvarar minimipensionsskyddet enligt APL. Vad beträffar den del av SjPL-pensionen som motsvarar minimipensionen enligt APL ansvarar sjömanspensionskassans fortfarande för den fonderade delen av pensionen, vilken bestäms enligt samma ansvarsfördelningsprinciper som i APL, KAPL och KoPL i dag.

För de invalid- och familjepensioner som sjömanspensionskassan beviljat så att den tid som återstår till pensionsåldern har räknats som till pension berättigade tid, skall sjömanspensionskassan ansvara till en del som är lika stor som det pensionens begynnelsebelopp som motsvarar minimipensionsskyddet enligt APL, inklusive fribrev enligt andra lagar. För familjepensionernas del upphör pensionskassans ansvar vid den tidpunkt då förmånslåtare skulle ha uppnått pensionsåldern. I fråga om arbetslöshetspensionerna är pensionskassans ansvar 30 % av det ovan nämnda begynnelsebeloppet. På samma sätt, om en annan pensionsanstalt har beviljat en sådan pension, får den också ansvar för fribrev enligt SjPL till den del som motsvarar minimipensionsskyddet enligt APL. För ålderspensionens fonderade del ansvarar däremot för varje fribrev den pensionsanstalt som har försäkrat arbetsförhållandet i fråga. För den övriga delen av den SjPL-pension som motsvarar minimipensionsskyddet enligt APL ansvarar APL-, KAPL-, KoPL- och SjPL-pensionsanstalterna gemensamt.

Sjömanspensionskassans andel av de pensionskostnader för vilka pensionsanstalterna ansvarar gemensamt fastställs enligt grunderna för ansvarsfördelningen, och dessa principer förblir oförändrade. De storheter som ligger till grund för sjömanspensionskassans avgift, årsavgiften, årsavgiftens utjämningsdel och utjämningsfonden definieras i sjömanspensionskassans utjämningsgrunder, som utfärdas av social- och hälsovårdsministeriet. Det är

ändamålsenligt att sjömanspensionskassan deltar i kostnaderna för ansvarsfördelningen med samma andel som den skulle delta om den hade varit med i systemet från början.

För att sjömanspensionskassan skall kunna införlivas i ansvarsfördelningssystemet på enahanda grunder med de andra pensionsanstalterna, föreslås att villkoren för erhållande av en SjPL-pension till vissa delar ändras. Man har samtidigt strävat att göra ändringarna så att de inte väsentligt påverkar sjömanspensionskassans pensionsutgifter.

Samtidigt föreslås att sjömanspensionskassan skall omfattas av principen med sista pensionsanstalt. Om pensionstagarens sista arbetsförhållande har omfattats av sjömanspensionssystemet, skall sjömanspensionskassan fatta pensionsbeslutet för hela det privata arbetspensionssystemet och betala de pensioner som uppkommit inom detta.

Inom SjPL har man för avsikt att övergå till att räkna pensionerna enligt arbetsförhållande, huvudsakligen på samma sätt som enligt principerna i APL, liksom man senast har gjort i fråga om tillämpningspraxis för lagen om statens pensioner och lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare. Den pensionsrätt som uppkommit i ettvarit arbetsförhållande bestäms då arbetsförhållandet upphört och pensionerna för de olika arbetsförhållandena sammanräknas för fastställande av den slutliga pensionen.

Pensionen kan enligt huvudprincipen bli högst 50 % av den högsta pensionsgrundande lönen i ett SjPL-arbetsförhållande som varat minst två år. Om det inte finns något sådant arbetsförhållande, räknas ovan nämnda 50 procents gräns på den högsta lön som ligger till grund för en SjPL-pension.

För SjPL-tjänstgöring före lagens ikraftträdande bildas ett s.k. basfribrev då det arbetsförhållande som fortgick då lagen trädde i kraft upphör. Om det inte finns något sådant arbetsförhållande utgör ett tidigare SjPL-arbetsförhållande ett basfribrev med vilket den senare uppkomna pensionsrätten sammanslås.

Stadgandet om justering av den pensionsgrundande lönen enligt prövning föreslås bli ändrat och få samma innehåll som motsvarande stadgande i APL.

Också sättet att beräkna den tjänstgöringstid som berättigar till pension föreslås bli ändrat. Enligt SjPL beräknas den till pension berättigande tiden i premiämånader, varvid man be-

aktar den tid för vilken försäkringspremier skall betalas, inklusive den tid som motsvarar ersättning för semester eller vederlag. För ett år räknas dock högst 12 månader som berättigar till pension.

Enligt förslaget räknas till den pensionsberättigande tjänstgöringstiden för varje arbetsförhållande tiden från det arbetsförhållandet började till dess det upphörde. På samma sätt som inom APL anses arbetsförhållandet ha börjat den dag för vilken lön på grund av det första gången betalades och ha upphört den dag för vilken lönen på grund av det sista gången betalades innan arbetsförhållandet upphörde.

Pensionsrätt uppkommer i ett arbetsförhållande som varat minst 15 dagar. Också för kortare arbetsförhållanden uppkommer enligt förslaget pensionsrätt, under förutsättning att det sammanlagda antalet dagar per år blir minst 15. Då förutsätts inte att arbetstagaren dessa dagar skall ha varit i samma arbetsgivares tjänst.

Enligt huvudregeln uppkommer i SjPL-pension 1/6 % per månad eller 2 % per år. Maximipensionen blir 50 % av den pensionsgrundande lönen och den uppnås efter 25 tjänstgöringsår. Sjömännen har dock en möjlighet att uppnå en pensionsnivå på 60 %, på samma sätt som inom APL efter 40 tjänstgöringsår. Då blir pensionstillväxten 1/8 % per månad och 1,5 % per år. Sjömannens pension fastställs enligt det räknesätt som ger den bättre pensionen. För att denna så kallade APL-garantipension skall kunna användas direkt som en pension som motsvarar minimipensionsskyddet enligt APL, vilken måste beräknas för ansvarsfördelningen, föreslås att det ifrågavarande stadgandet ändras så att man vid beräkning av APL-garantipensionen beaktar endast tid i tjänst efter 23 års ålder. Den uppkomna pensionen enligt huvudregeln för SjPL räknas fortfarande från den tidpunkt då sjötjänsten har börjat, oberoende av ålder.

I samband med reformen med flexibel pensionsålder år 1987 ändrades tillväxten av fribrevspensionerna enligt lagen om sjömanspensioner så att den för tjänstgöringstidens första tio år är 1,5 % per år och därefter stegvis stiger så att den på grund av 15 års sjötjänst är 2 %.

Nu föreslås, att om SjPL-pensionen beviljas som fribrev, är den uppkomna pensionen 1,5 % per år. På detta sätt kan man jämna ut

den stegring i pensionsutgiften som de föreslagna ändringarna föranleder.

Om någon har lämnat verksamhetsområdet för sjömanspensionssystemet t.ex. på grund av nedskärningar i arbetskraften, permitteringar eller andra sådana faktorer, och det inte har förflutit mer än fem år sedan dess, är den uppkomna pensionen dock två procent per år, under förutsättning att den försäkrades pensionsrätt till stor del har uppkommit inom SjöPL. Härvid förutsätts att i arbetstagarens till pension berättigande tid inte inräknas den tid som återstår till pensionsåldern i något annat pensionssystem.

Stagandet om slutålder för återstående tid föreslås bli ändrat så att slutåldern för den återstående tiden fastställs enligt arbetstagarens födelsetid. Denna ändring påverkar inte pensionerna för personer födda före den 1 januari 1932. För dem som är födda den 1 januari 1937 eller senare fastställs pensionerna helt enligt de nya reglerna. För dem som är födda 1932—1936 ändras den återstående tidens slutålder glidande från 60 år till 65 år.

I syfte att förbättra pensionssökandenas rättsskydd föreslås att ändring i sjömanspensionskassans beslut först skall sökas hos den pensionsnämnd som nämns i APL. Dess beslut kan överklagas hos försäkringsdomstolen.

2. Ekonomiska verkningar

Införlivandet av sjömanspensionskassan i ansvarsfördelningssystemet för APL, KAPL och KoPL ger inga statsekonomiska verkningar. Övriga föreslagna ändringar i SjöPL ökar pensionsutgifterna med uppskattningsvis 0,3 miljoner mark 1991. Ökningen blir som störst 1994, då den är ca 0,7 miljoner mark. Därefter börjar den utgiftsökande effekten av reformen avta och från 1998 minskar ändringarna pensionsutgifterna. Inverkan på statens andel är en tredjedel av de ovan nämnda beloppen.

Då sjömanspensionskassan införlivas i ansvarsfördelningssystemet minskar dess utgifter år 1991 med ca 20 miljoner mark och därefter årligen med ca 30 miljoner mark. För de andra parterna i ansvarsfördelningssystemet ökar införlivandet pensionskostnaderna med motsvarande belopp. Också på medellång sikt är tendensen densamma. På lång sikt beror effektens storlek på hur lönesumman inom sjöfartsbranschen utvecklas i förhållande till lönesumman inom APL-, KAPL- och KoPL-branscherna.

DETALJMOTIVERING

1. Motivering till lagförslagen

1.1. Lagen om sjömanspensioner

2 §. I denna paragraf stadgas om den pensionsanstalt som enligt principen med sista anstalt skall ge pensionssökanden pensionsbeslutet och sörja för utbetalningen av pensionen. Ett motsvarande stadgande ingår också i de andra arbetspensionslagarna.

3 §. Enligt den gällande lagen fastställs försäkringspremien i hundradelar av arbetstagarens inkomst på fartyget. Då både arbetsgivaren och arbetstagaren betalar lika mycket i försäkringspremie innebär detta i praktiken att försäkringspremien som minst kan höjas med två procentenheter. Nu föreslås 1 mom. bli

ändrat så att försäkringspremien kan fastställas i tusendelar av arbetstagarens lön, varvid försäkringspremien kan höjas också med mindre belopp än två procent.

Till 5 mom. har fogats stadganden om fastställande av pensionskassans ansvarsskuld.

3 a §. Denna paragraf innehåller stadganden om ansvarsfördelningen motsvarande dem som gäller inom APL-, KAPL- och KoPL-systemet. Enligt huvudprincipen ansvarar sjömanspensionskassan ensam för pensioner enligt SjöPL till de delar dessa överstiger ett belopp som motsvarar minimipensionsskyddet enligt APL. För den del av pensionen som motsvarar minimipensionsskyddet enligt APL ansvarar sjömanspensionskassan delvis ensam, delvis tillsammans med de andra ovan nämnda anstal-

terna. På motsvarande sätt deltar sjömanspensionskassan i kostnaderna för de APL-, KAPL- och KoPL-pensioner som en annan pensionsanstalt inte skall bekosta ensam. Social- och hälsovårdsministeriet utfärdar anvisningar om hur den del av SjöPL-pensionen som motsvarar minimipensionsskyddet enligt APL skall beräknas. Social- och hälsovårdsministeriet får också allmänna befogenheter att utfärda närmare bestämmelser om tillämpningen av denna paragraf.

4 §. Statens andel av sjömanspensionskassans utgifter förändras inte vid reformen. Staten är skyldig att till pensionskassan betala en tredjedel av de pensioner som utbetalats i enlighet med SjöPL, oberoende av vilken pensionsanstalt som har skött utbetalningen. Sålunda påverkar det faktum att pensionskassan införlivas i det gemensamma ansvarsfördelningssystemet för arbetspensionerna inte statsandelen till pensionskassan.

I 2 mom. har intagits ett stadgande om förhandsbetalning på statsandelen. Ett sådant system med förhandsersättning finns också i systemen med företagarpensioner och i folkpensionssystemet. Genom förordning ges närmare stadganden om förhandsbetalningen.

7 §. Till denna paragraf har till stadgandet om arbetsgivarens försummelse att redovisa försäkringspremierna fogats ett omnämnande av förbindelser givna av sådana finska bolag som avses i lagens 1 § och av deras bindande verkan. Då kan ett finskt bolag som givit en förbindelse påföras en försäkringspremie för en finsk arbetstagare på ett fartyg som ägs av bolagets utländska dotterbolag.

8 §. Till denna paragraf har fogats ett stadgande om att dröjsmålsränta som skall betalas på försäkringspremie lika väl som försäkringspremien kan utsökas på det sätt som stadgas i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsköningsväg (367/61). Till paragrafen har också fogats en möjlighet att utöka försäkringspremien jämte dröjsmålsränta utan dom eller utslag hos den som givit en förbindelse enligt 1 §, på samma sätt som pensionskassans övriga försäkringspremiefordringar.

10 §. Denna paragraf föreslås bli upphävd, eftersom alla stadganden om erläggande av statens andel ingår i 4 §.

11 §. I 1 mom. stadgas om hur den till pension berättigande tjänstgöringstiden skall beräknas. Enligt lagen om sjömanspensioner definieras den till pension berättigande tiden i

premiemånader, vilka räknas med beaktande av den tid för vilken försäkringspremie skall betalas. Detta innebär att man också beaktar semester samt tid på grund av vilken ersättning för semester, vederlag eller annan med dem jämförbar förmån betalas då arbetsförhållandet upphör. Nu föreslås att man också inom SjöPL går över till att beräkna pensionen enligt varje arbetsförhållande, varvid den till pension berättigande tiden uppkommer särskilt för varje arbetsförhållande, från arbetsförhållandets början till dess slut. I paragrafen definieras också den tidpunkt då arbetsförhållandet anses ha upphört.

Till 2 mom. har fogats ett stadgande motsvarande principen i de andra arbetspensionslagarna att arbetsförhållandet inte avbryts på grund av att företaget byter ägare eller innehavare.

Inom sjöfarten finns det av hävd ett stort antal avbytare och andra tillfälliga arbetstagare som står i arbetsförhållande till olika rederier några dagar eller en resa i sänder. För att förhindra att dessa arbetstagare försätts i en sämre ställning, har till 3 mom. fogats ett stadgande enligt vilket sådant arbete berättigar till pension. Alla arbetsförhållanden kortare än 15 dagar under ett kalenderår anses då utgöra ett arbetsförhållande.

Till 4 mom. har fogats ett stadgande motsvarande etablerad praxis inom arbetspensionssystemet, enligt vilket tiden som beväring i aktiv trupp inte inräknas i den tid då arbetsförhållandet har fortgått.

5 mom. innehåller det så kallade begränsningsstadgande som ingår i den gällande lagens 2 mom. Momentens ordningsföljd har ändrats närmast av tekniska skäl.

12 §. I 1 mom. har intagits pensionssystemets princip enligt vilken pensionsrätt inte uppkommer i arbete som har utförts under tid för vilken arbetstagaren får pension, om dess belopp har fastställts så att den tid som återstår till pensionsåldern beaktas som till pension berättigande tid.

I 2 mom. stadgas om när pensionstillväxten upphör så att tid i tjänst efter 65 års ålder inte beaktas så att pensionsbeloppet ökar. Det är inte heller ändamålsenligt att en person som uppnår den lägre pensionsålder som nämns i 14 § lagen om sjömanspensioner kunde öka sin pension genom kvarstå i arbete efter denna ålder. Sådant arbete ger däremot rätt till uppskovsförhöjning enligt 22 §.

I 3 mom. ingår det nuvarande i momentets stadganden om beräkning av så kallade återstående tid, dvs. den tid som beaktas vid fastställande av den tid som återstår till pensionsåldern eller motsvarande förtjänst. Innehållet i momentet är oförändrat. Också 4—6 mom. har oförändrat innehåll. Ordningsföljden är ändrad av lagtekniska skäl.

13 §. Denna paragraf föreslås bli upphävd såsom onödig, eftersom samma bestämmelse ingår i 12 § 2 mom.

14 §. Paragrafens stadganden om bestämmande av ålderdomspension är i princip oförändrade. Från 2 mom. har dock upphävts ett omnämmande av försäkring enligt tilläggs-pensionsskyddet.

15 e §. Paragrafens innehåll har presicerats, då omnämmandet av återindrivning har borttagits därav.

16 §. I denna paragraf stadgas om pensionens tillväxt och den pensionsgrundande lönen. Pensionen utgör 1/6 % för varje full månad av den till pension berättigande tjänstgöringstiden, om pensionsskyddet i det sista arbetsförhållandet fastställs enligt lagen om sjömanspensioner.

Den pensionsgrundande lönen enligt 2 mom. avviker vad beräkningssättet beträffar från den pensionsgrundande lönen enligt lagen om pension för arbetstagare. Med beaktande av sjömansarbetets speciella karaktär är det ändamålsenligt att den pensionsgrundande lönen fastställs på den genomsnittliga förtjänsten under högst de fyra sista kalenderåren. Genom förordning kommer man att stadga närmare om hur den pensionsgrundande lönen skall beräknas.

Till 4 mom. har fogats ett stadgande motsvarande det nuvarande 2 mom. om möjlighet till justering enligt prövning av den pensionsgrundande lönen. Stadgandet om denna möjlighet har samma innehåll som motsvarande stadganden i arbetspensionssystemet i allmänhet.

Till 5 mom. har fogats ett stadgande motsvarande det som föreslagits i det övriga arbetspensionssystemet om en möjlighet att från den 1 januari 1991 justera den pensionsgrundande lönen i de fall då oavlönad moderskaps- eller föräldraledighet eller vårdledighet har inverkat nedsättande på den pensionsgrundande lönen.

17 §. I denna paragraf stadgas om fastställande av fribrev. Om personens sista arbetsförhållande inte har försäkrats i enlighet med lagen om sjömanspensioner är pensionen

1/8 % för varje full månad av den tjänstgöringstid som berättigar till pension. Men om arbetstagarens arbetsförhållande har upphört av sådana produktionsbetingade orsaker som avses i 14 a § eller på grund av minskning av arbetskraften, och hans huvudsakliga pensionsskydd består av fribrev från sjömanspensionssystemet, är hans pension 1/6 % för varje månad av den tjänstgöringstid som berättigar till pension. Härvid förutsätts dock att som till pension berättigande tid för arbetstagaren inte räknas den tid som återstår till pensionsåldern från något annat pensionssystem.

I 5 mom. konstateras i enlighet med principen med sista pensionsanstalt att arbetstagarens pensionsskydd för varje arbetsförhållande fastställs enligt villkoren för det sista arbetsförhållandet. Om arbetstagarens sista arbetsförhållande omfattas av lagen om pension för arbetstagare, lagen om pension för lantbruksföretagare eller lagen om pension för företagare, och arbetstagaren i detta arbetsförhållande har en lägre pensionsålder än 65 år, beviljas fribrevspensionen enligt lagen om sjömanspensioner ändrad så att det ursprungliga kapitalvärdet bibehålls. Villkoren för fribrevet fastställs av social- och hälsovårdsministeriet.

17 a §. Denna paragraf motsvarar det stadgande som föreslagits tråda i kraft i arbetspensionslagarna den 1 januari 1991 om en möjlighet att utreda ett arbetsförhållande innan pensionen fastställs. Syftet med stadgandet är att försnabba och underlätta pensionsberäkningen då pensionen skall beviljas. Pensionskassan skall ge ett beslut om den tjänstgöringstid i detta arbetsförhållande som berättigar till pension och om den pensionsgrundande lönen. I detta beslut får arbetstagaren söka ändring på det sätt som stadgas i 59 §.

20 §. Syftet med denna paragraf är att fastställa en målnivå för tillväxten av pensionerna enligt lagen om sjömanspensioner. Denna fastställs på den högsta pensionsgrundande lönen i ett sådant arbetsförhållande som har fortgått minst två år. Om pensionen beräknas växa med 1/6 % per månad kan sjömanspensionen vara högst 50 % av den ovan nämnda lönen. Men om pensionen har fastställts så att den växer med 1/8 % per månad blir pensionen högst 60 % av denna lön.

22 §. Om arbetstagaren inte ansöker om pension då han uppnår den i lagen stadgade pensionsåldern betalas på hans pension en uppskovsförhöjning som utgör en procent för

varje månad varmed pensionens början uppskjuts. Innehållet i stadgandet följer motsvarande stadgande i APL. Till 3 mom. har fogats ett stadgande om utbetalning av pensionen i ett för allt, vilket skall ske i enlighet med APL 19 b § 4 mom.

22 a §. Enligt APL växer pensionen med 1,5 % per år. Pensionen enligt APL kan stiga till 60 % av lönen, och denna nivå uppnås på 40 år. I paragrafen garanteras också sjömännens en minst lika hög pensionsnivå som enligt APL. Pensionen för en sjöman beräknas både enligt huvudregeln i SjPL med en årlig tillväxt på 2 %, varvid målnivån är 50 %, och enligt tillväxten i APL, varvid målnivån är 60 %. Vilket beräkningssätt som tillämpas beror på vilket slutresultat som är fördelaktigare för sjömannen. Pensionsprocenten överstiger 50 då sjömannen kan tillgodoräkna sig över 400 månader i sjötjänst. Då man använder beräkningssättet enligt APL beaktar man tiden i arbete efter det arbetstagaren fyllt 23 år högst till pensionsåldern enligt 14 § 1 mom. SjPL.

23 §. Till denna paragraf har fogats ett stadgande om när invaliditetspensionen ändras till ålderdomspension. Invaliditetspensionen ändras till ålderspension då pensionstagaren uppnår pensionsåldern enligt 14 § 1 mom. SjPL, vilket motsvarar den ålder till vilken den tid som återstår till pensionsåldern räknas i invaliditetspensionerna. Till paragrafens 3 mom. har fogats ett stadgande enligt vilket invaliditetspension enligt SjPL ändras till deltidspension. Samma möjlighet regleras också i 4 mom.

24 §. Till paragrafen har fogats ett stadgande om möjligheten att avbryta pensionen i de fall då arbetstagaren inte samtycker till vederbörlig vård eller rehabilitering för att förbättra sitt hälsotillstånd.

25 §. Paragrafens 3 mom. föreslås bli upphävt såsom onödigt, eftersom stadgandet om rehabilitering föreslås fogat till 24 §.

28 §. Paragrafens 7 och 8 mom. har genom tekniska ändringar justerats i fråga om retroaktiv utbetalning av invaliditetspension.

31 §. Denna paragraf har kompletterats med en skyldighet för pensionstagaren att anmäla förändringar i de omständigheter som inverkar på pensionen. Dessa stadganden är särskilt nödvändiga med tanke på den individuella förtidspensionen och invaliditetspensionen, där klara gränser har uppställts för arbete under pensionstiden. Av motsvarande orsaker kunde

nödvändiga uppgifter också krävas av arbetsgivaren.

32 §. På samma sätt som andra arbetspensioner föreslås att också pension enligt SjPL skall utbetalas under tiden för ett frihetsstraff, varför paragrafen föreslås bli upphävd såsom onödig.

33 §. I denna paragraf stadgas om återindrivning av en förmån som utbetalats utan grund. Huvudregeln är att om en förmån har utbetalats till för stort belopp på grund av arbetstagarens svekliga förfarande, skall den förmån som betalats utan grund återindrivas. Lagen ger också en möjlighet att kvitta det belopp som skall återindrivas mot framtida pensionsrater. För att trygga minimiutkomstskyddet har till lagen dock fogats ett stadgande om hur stor del av pensionen som får kvittas per gång, dvs. 1/6 av den pension som skall utbetalas efter förskottsinnehållning.

34 §. Paragrafen om återindrivning föreslås bli upphävd såsom onödig, eftersom frågan regleras i 33 §.

34 a och 34 b §§. Dessa paragrafer föreslås bli upphävida såsom onödiga. Det tilläggs-pensionsskydd som fastställs i dem har visat sig vara onödigt bl.a. på grund av att förmånerna inom sjöfarten är bättre än inom det övriga arbetspensionsskyddet.

43 §. I paragrafens 1 mom. har gjorts en närmast teknisk justering på grund av att de ärenden som gäller sjöfarten har överförts från handels- och industriministeriet till trafikministeriet.

59 §. Ändring i sjömanspensionskassans beslut kan i dag sökas endast hos försäkringsdomstolen. Nu föreslås att det för sjömanspensionsärenden liksom inom det övriga arbetspensionssystemet skall finnas två besvärinstanser.

Den första besvärinstansen i sjömanspensionskassans beslut föreslås bli pensionsnämnden, som är gemensam med det övriga arbetspensionssystemet. Andra och sista besvärinstans blir försäkringsdomstolen. Därmed motsvarar ändringssökandet inom sjömanspensionssystemet ändringssökandet inom det övriga arbetspensionssystemet. Besvärsförfarandet är skriftligt och ändring skall sökas inom 30 dagar från det beslutet utfärdats.

Ändringssökanden anses ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter det att beslutet från pensionskassan har postats till den adress som ändringssökanden uppgett.

59 a §. Denna paragraf möjliggör så kallade grundbesvär till pensionsnämnden inom två år från debiteringen av en försäkringspremie i enlighet med SjöPL.

Enligt 2 mom. får ändring i pensionsnämndens beslut sökas hos försäkringsdomstolen, som är sista besvärsinstans i sjömanspensionsärenden.

61 §. Paragrafens 1 mom. innehåller ett stadgande enligt vilket försäkringsdomstolen kan undanröja ett beslut av sjömanspensionskassan eller pensionsnämnden, om det grundar sig på en oriktig eller bristfällig utredning eller uppenbart strider mot lag. I 1 mom. har i övrigt gjorts närmast språkliga ändringar.

I enlighet med allmänna administrativa och rättsliga principer kan pensionskassan alltid på nytt behandla ett pensionsärende eller ett försäkringspremieärende som den avgjort tidigare, om det nya beslutet är till förmånstagarens fördel. Stadgandet om indragande av invaliditetspension eller ändrande av den till deltidspension på grund av att pensionstagaren helt eller delvis har blivit rehabiliterad föreslås bli upphävt ur momentet såsom onödigt.

3 mom. i vilket det stadgas om återindrivning föreslås i detta sammanhang bli upphävt såsom onödigt.

63 b §. Denna paragraf innehåller en definition av verkställbarheten av sjömanspensionskassans beslut.

Ikraftträdelsestadgande. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1991. Den skall gälla sådana pensioner där rätten till pension grundar sig på pensionsfall som inträffat medan lagen varit i kraft. Stadgandena om ansvarsfördelningssystemet skall dock utsträckas också till sådana pensioner som grundar sig på pensionsfall som inträffat innan lagen trätt i kraft. Om detta stadgas i ikraftträdelsestadgandets 3 mom.

I ikraftträdelsestadgandets 4 och 5 mom. stadgas om hur fribrev skall beräknas i de fall då arbetsförhållandet fortgår då lagen träder i kraft. Premie- och seglationsmånader som intjänats innan lagen trätt i kraft räknas som till pension berättigande tid så att de beaktas i det arbetsförhållande som först upphör efter det lagen trätt i kraft. Om det i de fyra sista kalenderåren ingår tjänstgöringstid också innan lagen trätt i kraft beräknas den pensionsgrundande lönen så att man för de ifrågakvarande åren beaktar hela årets förtjänst i enlighet med SjöPL, oberoende av hur många arbets-

förhållanden förtjänsten härrör från. Den på detta sätt beräknade pensionsrätten behandlas som ett slags basfribrev med vilket senare per arbetsförhållande fastställda pensionsdelar sammanslås då den slutliga pensionen beräknas.

I samband med den pensionsåldersreform som för sjömanspensionernas del trädde i kraft 1987 stadgades att fribrevets tillväxt per månad för en arbetstagare som har högst tio år till pension berättigande tid, är 1/8 % av den pensionsgrundande lönen. Om arbetstagaren hade mer än tio år till pension berättigande tid ändrades pensionstillväxten gradvis från 1/8 % till 1/6 % per månad, och arbetstagaren uppnådde denna nivå då han hade minst 15 år till pension berättigande tid. Stadgandets 6 mom. säkerställer att ett fribrev som intjänats före lagen träder i kraft bibehålls på en miniminivå av 1/6 % till dess lagen träder i kraft. Härmed förhindrar man också att pensionsberäkningen blir alltför komplicerad på grund av att arbetstagarens pensionsskydd växer enligt flera olika tillväxtsatser.

I 7 mom. stadgas om den förändring som gör det möjligt att införliva sjömanspensionssystemet i ansvarsfördelningen, nämligen att för invaliditetspensionernas del beror beräkandet av den tid som återstår till pensionsåldern inte av tidpunkten för pensionsfallet utan av arbetstagarens födelsetidpunkt.

Enligt 8 mom. skall vid tillämpning av 14 § 1 och 2 mom. iakttas ikraftträdelsestadgandet för den pensionsåldersreform som trädde i kraft år 1987.

Syftet med 9 mom. är att under övergångsperioden för pensionsåldersreformen för besättningen, under åren 1992—2001, garantera att pension uppkommer normalt för arbete som utförts under 65 års ålder, trots att arbetstagaren redan har uppnått en lägre pensionsålder enligt 14 § 1 mom. SjöPL. Detta förbättrar pensionsskyddet för de personer som först vid högre ålder börjat arbeta till sjöss och vilkas pension skulle bli så liten att uppskovsförhöjningen inte skulle ge ett pensionsskydd som motsvarar en normalt uppkommen pension.

Till 10 mom. har fogats ett skyddsstadgande som skall säkerställa att en skälig pensionsnivå bibehålls i de enskilda fall som uppstår på grund av att 22 a § stadgar att tid i tjänst under 23 års ålder inte beaktas, och detta leder till att pensionsskyddet försämrats i jämförelse med den lag som tidigare var i kraft.

11 och 12 mom. gäller beräkning av den pensionsgrundande lönen i de fall då det är frågan om moderskaps- och föräldraledighet och vårdledighet, samt lagändringar i samband med registreringen av arbetsförhållandet.

1.2. Lagen om pension för arbetstagare

3 §. I denna paragraf stadgas om hur pension enligt lagen om pension för arbetstagare ändras till fribrev. I den har företagits de ändringar som föranleds av ändringarna i lagen om sjömanspensioner i och med att man inom sjömanspensionssystemet börjar tillämpa principen med sista anstalt.

10 a §. Enligt denna paragraf stadgas genom förordning om vilken pensionsanstalt som skall besluta om pensionen och betala ut pensionen, i enlighet med principen med sista pensionsanstalt.

12 §. I denna paragraf har företagits de ändringar som föranleds av att sjömanspensionskassan, som sköter sjömanspensionssystemet, införlivas med ansvarsfördelningssystemet enligt APL.

1.3. Lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden

2 a §. Enligt denna paragraf ges genom förordning närmare stadganden om vilken pensionsanstalt som skall besluta om pensionen och betala ut pensionen, i enlighet med principen med sista pensionsanstalt.

9 §. I KAPL föreslås ändringar som gäller ansvarsfördelningen, med anledning av att sjömanspensionskassan, som sköter sjömanspensionssystemet, införlivas i ansvarsfördelningssystemet enligt APL.

1.4. Lagen om pension för lantbruksföretagare

16 a §. Genom förordning ges bestämmelser om vilken som är sista pensionsanstalt enligt principen med sista pensionsanstalt.

1.5. Lagen om pension för företagare

2 a §. Genom förordning ges bestämmelser om vilken som är sista pensionsanstalt enligt principen med sista pensionsanstalt.

2. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 1991. De gäller sådana pensioner där rätten till pension grundar sig på pensionsfall som inträffat medan lagen varit i kraft. Stadgandena om ansvarsfördelningssystemet utsträcks dock också till sådana pensioner som grundar sig på pensionsfall som inträffat före lagens ikraftträdande.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av lagen om sjömanspensioner**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 26 januari 1956 om sjömanspensioner (72/56) 10 och 13 §§, 25 § 3 mom., 32 och 34 §§, rubriken före 34 a § samt 34 a och 34 b §§,

av dessa lagrum 13 § sådan den lyder i lag av den 30 december 1966 (739/66) och rubriken före 34 a § samt 34 a och 34 b §§ sådana de lyder i lag av den 18 april 1980 (280/80),

ändras 3 § 1 mom., 4, 7, 8 och 11 §§, rubriken före 11 §, 12 §, 14 § 1—3 mom., 15 e § 6 mom., 16 § 1 och 2 mom., 17 § 3 och 4 mom., 20 § 1 mom., 22 § 1 och 3 mom., 22 a §, 23 § 1 mom., 24 §, 28 § 7 och 8 mom., 31 och 33 §§, 43 § 1 mom., 59, 59 a och 61 §§,

av dessa lagrum 3 § 1 mom. och 4 § sådana de lyder i nämnda lag av den 18 april 1980, 7 §, 14 § 1—3 mom., 17 § 3 och 4 mom., 23 § 1 mom. och 59 a § sådana de lyder i lag av den 31 december 1986 (1038/86), 8 § sådan den lyder ändrad genom lagar av den 9 januari 1981 och den 31 december 1985 (1/81 och 1122/85) samt genom nämnda lag av den 31 december 1986, 11 § och 16 § 1 mom. sådana de lyder i nämnda lag av den 9 januari 1981, 12 § sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 31 december 1985 och genom lag av den 29 december 1988 (1327/88), 15 e § 6 mom. sådant det lyder i lag av den 18 januari 1985 (52/85), 16 § 2 mom. sådant det lyder i lag av den 11 december 1970 (768/70), 20 § sådan den lyder i lag av den 18 juni 1971 (504/71), 22 § 1 mom. och 24 § sådana de lyder i nämnda lag av den 30 december 1966, 22 § 3 mom. sådant det lyder ändrat genom nämnda lagar av den 11 december 1970 och den 31 december 1986, 22 a § sådan den lyder i lag av den 23 juni 1975 (493/75), 28 § 7 och 8 mom. sådana de lyder i lag av den 26 juni 1981 (476/81) samt 59 § sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 31 december 1986, och

fogas till 2 § ett nytt 2 mom., till 3 §, sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 18 april 1980, ett nytt 5 mom., till lagen nya 3 a, 17 a och 63 b §§, till 16 §, sådan den lyder ändrad genom nämnda lagar av den 11 december 1970, den 9 januari 1981 och den 31 december 1986, nya 4 och 5 mom., till 17 §, sådan den lyder i sistnämnda lag, nya 5 och 6 mom. samt till 23 §, sådan den lyder i sistnämnda lag, nya 3 och 4 mom. som följer:

2 §

de än sådant som omfattas av denna lag eller har varit företagare.

Genom förordning stadgas, vilken av de pensionsanstalter som sköter pensionskyddet enligt de lagar som nämns i 8 § 4 mom. 1, 2 och 10—13 punkten lagen om pension för arbetstagare (395/61) som skall avgöra pensionsansökan samt sörja för utbetalningen av pensionen och sköta pensionsanstaltens övriga uppgifter i anslutning till pensionen, då arbetsstagaren också har varit i annat arbetsförhållan-

2 kap.

Avgifter till pensionskassan

3 §

Försäkrad samt hans arbetsgivare är bägge pliktiga att till sjömanspensionskassan inbetala en lika stor försäkringspremie. Premien, som

fastställs av social- och hälsovårdsministeriet, skall bestämmas i tusendelar av den inkomst som den försäkrade uppbär på fartyget.

Pensionskassan skall enligt de grunder som social- och hälsovårdsministeriet fastställer såsom ansvarsskuld bokföra de medel som behövs för att täcka de framtida utgifterna för ordnandet av pensionskyddet enligt denna lag i den mån kassans sådana inkomster som inte skall användas för andra ändamål förslår för att täcka nämnda utgifter.

3 a §

För pension enligt denna lag ansvarar pensionskassan ensam till de delar som pensionen överstiger ett belopp som motsvarar minimipensionsskyddet enligt lagen om pension för arbetstagare.

För den del av pensionen enligt denna lag som motsvarar minimipensionsskyddet enligt lagen om pension för arbetstagare ansvarar pensionskassan på följande sätt:

1) för ålderdomspension till en arbetstagare som den 1 juli 1962 inte hade fyllt 50 år svarar pensionskassan, till den del pensionen grundar sig på tjänstgöringstid före det kalenderår under vilket arbetstagaren fyller 55 år, med det belopp som motsvarar pensionsansvaret enligt de allmänna grunder som social- och hälsovårdsministeriet fastställt; dessutom svarar pensionskassan för det belopp av pensionen som, enligt grunder som social- och hälsovårdsministeriet har fastställt, särskilt har överförts på den del av pensionen för vilken pensionskassan ansvarar för att stöda dess värdebeständighet;

2) för invaliditetspension som beviljats med tillämpning av 12 § 3 mom., för 30/100 av beloppet av sådan arbetslöshetspension som har beviljats med tillämpning av 12 § 3 mom. samt för familjepension som skall betalas efter en förmånslåtare som har avlidit efter 1970 och till grund för vilken ligger förmånslåtarens invaliditetspension, uträknad med tillämpning av 12 § 3 mom., till den del pensionen har betalats för en tid före utgången av den månad under vilken förmånslåtarens skulle ha nått pensionsåldern, i dessa pensioner även inbegripet de pensionsdelar som betalas enligt lagen om pension för arbetstagare och lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/62), dock varken förhöjning enligt 15 d § eller med stöd av 18 § efter

pensionens begynnande, i fråga om arbetslöshetspensionen likväl efter den tidpunkt för arbetslöshetens början som avses i 15 e §, företagna förhöjningar, ansvarar pensionskassan ensam; samt

3) för övriga ålderdoms-, invaliditets-, arbetslöshets- och familjepensioner, med undantag av belopp som skall betalas i enlighet med 12 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare och 9 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, för de delar av pensionerna som överstiger de i 1 och 2 punkten angivna beloppen, samt för kostnader för en allmän förändring i grunderna för beräkning av pensionsansvaret och en överföring som avses i 1 punktens sista sats ansvarar pensionskassan tillsammans med de pensionsanstalter som bedriver i lagen om pension för arbetstagare och lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden angiven verksamhet, på det sätt som stadgas i 12 § 1 mom. 4 punkten lagen om pension för arbetstagare.

Utöver vad som stadgas ovan ansvarar pensionskassan tillsammans med de pensionsanstalter som avses i 2 mom. 3 punkten, i enlighet med 12 § 1 mom. 4 och 5 punkten lagen om pension för arbetstagare, för de pensioner och pensionsdelar som skall utbetalas på grundvalen av lagen om pension för arbetstagare och motsvarar 2 mom. 3 punkten och utgör minimipensionsskyddet och för motsvarande pensioner och pensionsdelar som skall utbetalas på grundvalen av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden samt för pensionsskyddscentralens kostnader.

Den ovan i 1 och 2 mom. avsedda del av pensionen enligt denna lag som motsvarar minimipensionsskyddet enligt lagen om pension för arbetstagare beräknas enligt social- och hälsovårdsministeriets anvisningar.

Social- och hälsovårdsministeriet kan utfärda närmare bestämmelser om tillämpningen av 2 och 3 mom.

4 §

Staten är skyldig att till pensionskassan betala en tredjedel av alla de pensioner enligt denna lag som pensionskassan eller någon annan pensionsanstalt betalar.

Staten skall, enligt vad som närmare stadgas genom förordning, varje år till pensionskassan i förskott betala ett belopp som motsvarar den

beräknade andel som staten enligt 1 mom. skall betala.

7 §

Om den redovisning som nämns i 5 § 2 mom. är oriktig eller om någon redovisning inte alls har avgivits och felet inte rättas, eller om redovisningen inte avges inom en av pensionskassan fastställd skälig tid, kan kassan på grundvalen av uppgifter som den inhämtat eller, i brist på sådana, enligt uppskattning påföra arbetsgivaren eller den som har givit pensionskassan en förbindelse enligt 1 § 1 mom. om betalning av försäkringspremien, en försäkringspremie som höjts till högst det dubbla beloppet.

8 §

På premie som inte betalats inom föreskriven tid skall arbetsgivaren för dröjsmålstiden betala en årlig dröjsmålsränta om 16 procent.

En försäkringspremie enligt denna lag jämte dröjsmålsränta som nämnts i 1 mom. får utsökas utan dom eller utslag på det sätt som stadgas i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg (367/61).

Försäkringspremier om vilkas betalning en sådan förbindelse som avses i 1 § 1 mom. har givits, får utsökas hos den som givit förbindelsen på det sätt som stadgas i 2 mom.

Om arbetsgivaren eller den som har givit en förbindelse som avses i 1 § 1 mom. är ett samfund, för vars förpliktelser delägare eller bolagsman svarar såsom för egen skuld, kan en premie som fastställts med stöd av denna lag utsökas hos delägaren eller bolagsmannen på det sätt som stadgas i 1 mom.

3 kap.

Tjänstgöringstid som berättigar till pension

11 §

Som till pension berättigande tjänstgöringstid räknas för varje arbetsförhållande separat tiden från det arbetsförhållande började till dess det upphörde. Arbetsförhållandet anses då denna lag tillämpas ha upphört vid slutet av den dag för vilken lön på grund av arbetsförhållandet betalades innan arbetsförhållandet bröts eller innan arbetsoförmåga enligt 15 § inträdde eller individuell förtidspension började. Om arbetstagaren fortsätter att arbeta efter det ovan nämnda arbetsoförmåga

inträdde, anses han stå i ett nytt arbetsförhållande.

Arbetsförhållandet anses då 1 mom. tillämpas inte ha brutits på grund av att företaget bytt ägare eller innehavare.

Då pensionen fastställs anses arbetstagarens samtliga arbetsförhållanden som varat kortare tid än femton dagar under samma kalenderår utgöra ett arbetsförhållande.

Den tid under vilken arbetstagaren som beväring har tjänstgjort i aktiv trupp inräknas inte i den tid då arbetsförhållandet har fortgått.

Om arbetsoförmågan har berott på sjukdom, lyte eller kroppsskada som personen i fråga lidit av då arbetsförhållandet började skall tiden i arbete från det arbetsförhållandet började till dess arbetsoförmågan inträdde inte beaktas då invaliditetspensionen fastställs, om inte denna tid är minst ett år.

12 §

Som tjänstgöringstid som berättigar till pension beaktas inte den tid för vilken arbetstagaren medan arbetsförhållandet varade har fått lagstadgad eller på offentlig pensionsstadga grundad pension på grundvalen av arbets- eller tjänsteförhållande eller företagarkerksamhet, om storleken av denna pension har fastställts med beaktande av den tid som återstår tills pensionsåldern uppnås eller av motsvarande arbetsförtjänst.

Som tjänstgöringstid som berättigar till pension beaktas inte tid i tjänst efter 65 års ålder eller, om inte annat stadgas nedan, den tid som arbetstagaren har varit i arbetsförhållande som omfattas av denna lag efter det han uppnått en sådan lägre ålder än 65 år som avses i 14 § 1 eller 2 mom.

Om en arbetstagare innan hans arbetsoförmåga inträtt har varit bosatt i Finland minst fem år och om arbetsoförmågan har inträtt innan 360 dagar förflutit efter det att arbetsförhållandet upphörde, räknas vid fastställandet av invaliditetspension enligt 15 § som till pension berättigande tid också tiden mellan arbetsoförmågans inträde och den i 14 § 1 mom. stadgade pensionsåldern. Vid beräkandet av den tid av 360 dagar som avses ovan beaktas inte de dagar då arbetstagaren haft studieledighet enligt lagen om studieledighet (273/79) eller för vilka han har fått dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84), de sistnämnda dock högst till det

antal som motsvarar det i 26 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa stadgade maximantalet dagar för vilka kan betalas enligt förtjänsten avvägd dagpenning. Med anledning av arbetstagarens anmälan beaktas, då nämnda tid beräknas, inte heller de dagar för vilka arbetstagaren under de tre senaste åren omedelbart innan sådan arbetsoförmåga som avses i denna lag inträdde har erhållit dagpenning enligt sjukförsäkringslagen (364/63), inte heller de dagar för vilka dagpenning hade betalats om inte arbetstagaren hade fått i 27 § 1 mom. i sistnämnda lag angiven motsvarande ersättning för invaliditet på grund av sjukdom, lyte eller kroppsskada enligt någon annan lag. Har arbetsförhållandet inte fortgått sex månader, räknas på grundvalen härav såsom till pension berättigande tjänstgöringstid den tid som återstår till pensionsåldern endast om arbetstagaren inte på grundvalen av arbets- och tjänsteförhållande eller företagarkerksamhet som började före detta arbetsförhållande har rätt till sådant lagstadgat eller på offentlig pensionsstadga grundat pensionsskydd att vid fastställandet av hans invaliditetspension i enlighet med detta pensionsskydd nämnda tid eller motsvarande arbetsförtjänst redan beaktas. Likaså räknas vid fastställande av en kvinnlig arbetstagares invaliditetspension såsom till pension berättigande tid den tid som återstår till pensionsåldern, om hon mellan den tidpunkt då nämnda tid av 360 dagar förflutit och den tidpunkt då arbetsoförmågan inträtt, vilken tid får uppgå till högst nio år, har haft ett barn under tre år som avses i 15 a §, dock inte om den tid som återstår till pensionsåldern eller motsvarande arbetsförtjänst, utan att barnavårdstiden på nämnda sätt beaktas, skall räknas såsom till pension berättigande tid på grundvalen av något annat arbets- eller tjänsteförhållande eller företagarkerksamhet. Om en sådan kvinnlig arbetstagares arbetsförhållande inte har fortgått sex månader, gäller om fastställande av den till pension berättigande tiden i tillämpliga delar vad som stadgas i detta moment.

Skall den som erhållit i enlighet med 3 mom. fastställd invaliditetspension eller förtidspension i enlighet med lagen om förtidspension för frontveteraner (13/82) senare betalas pension på grundvalen av ålder eller ny invaliditet, räknas som till pension berättigande tjänstgöringstid även den tid under vilken han uppbar ovan nämnd invaliditets- eller förtidspension.

Om dock ny invaliditetspension beviljas på grund av sådan invaliditet som har börjat innan ett år har förflutit från det nämnda tidigare pension upphörde eller, om pension beviljas med anledning av samma sjukdom, lyte eller kroppsskada som den tidigare pensionen, fastställs den nya pensionen enligt samma grunder som tidigare. Då ny pension i de fall som avses ovan eller i 6 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller i 7 § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden fastställs enligt samma grunder som tidigare pension, skall arbets- eller tjänsteförhållande eller företagarkerksamhet som har fortgått efter det att den tidigare pensionen upphörde lämnas obeaktat.

Har arbetstagare, sedan det i 3 mom. avsedda arbetsförhållandet upphört, senare på grund av annat arbets- eller tjänsteförhållande eller annan företagarkerksamhet förvärvat rätt till i annan lag stadgat eller på offentlig pensionsstadga grundat pensionsskydd sålunda, att vid fastställandet av hans i enlighet därmed utgående invalidpension den tid som återstår till pensionsålderns uppnående eller motsvarande arbetsförtjänst beaktas, tillämpas inte stadgandet i 3 mom. på det tidigare arbetsförhållandet. Arbetstagaren anses härvid ha blivit berättigad till ovan avsett pensionsskydd enligt lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden vid den tidpunkt, då hans sammanlagda arbetsförtjänst i arbetsförhållanden, som omfattas av sagda lag, innan han drabbats av den sjukdom, det lyte eller den kroppsskada som utgör den huvudsakliga orsaken till invaliditeten, har uppgått till det gränobelopp som förutsätts i 7 § 1 mom. nämnda lag.

Av särskilda skäl kan pensionskassan besluta att invaliditetspension skall fastställas på det sätt som avses i 3 mom., även om det i momentet stadgade boendevillkoret inte är uppfyllt.

4 kap.

Försäkrad tillkommande förmåner

14 §

Rätt till ålderdomspension har en arbetstagare som har fyllt 65 år under förutsättning att han inte längre står i ett arbetsförhållande som omfattas av denna lag.

Arbetstagaren har dock rätt att få ålderdomspension vid en lägre pensionsålder, nämligen den som hör till befälet tidigast vid fyllda 60 år och den som hör till manskapet tidigast vid fyllda 55 år så att pensionsåldern 65 år sänks med en månad för varje månad med vilken den till pension berättigande tiden, uträknad enligt 11 §, överstiger 300 månader. Dessutom förutsätts det att arbetstagarens arbetsförhållande upphör när han uppnår den på nämnda sätt beräknade sänkta pensionsåldern och att han under tre år innan det till pension berättigande arbetsförhållandet upphör har varit i ett arbetsförhållande som omfattas av denna lag under minst 18 månader.

Ålderdomspension beviljas högst fem år i förtid räknat från 65 års ålder eller från den i enlighet med 2 mom. beräknade sänkta pensionsålder som arbetstagaren har uppnått då pensionen börjar utbetalas, dock tidigast från ingången av månaden efter den då han fyllt 55 år. I detta fall beviljas pensionen sänkt på det sätt som stadgas i 22 § 3 mom. På förtida ålderdomspension tillämpas i övrigt vad som stadgas om ålderdomspension.

15 e §

Sedan pensionskassan fått kännedom om omständighet på grund av vilken pension inte skulle få utbetalas enligt 4 mom., skall den avbryta utbetalningen av pensionen från följande betalningsperiod då detta är möjligt, om orsaken till betalningsavbrottet fortfarande föreligger.

16 §

Pensionsbeloppet är för varje full till pension berättigande tjänstgöringsmånad 1/6 procent av den pensionsgrundande lönen, under förutsättning att arbetstagaren avgår med ålderdomspension från ett arbetsförhållande som omfattas av denna lag eller att han har rätt till invaliditetspension som i enlighet med 12 § 3 mom. beaktar den tid som återstår till pensionsåldern.

Den pensionsgrundande lönen fastställs särskilt för varje arbetsförhållande med användande av medelförtjänsten per månad under högst de fyra senaste kalenderåren. Denna förtjänst justeras i enlighet med 9 § lagen om pension för arbetstagare. Om arbetsförhållan-

det inte har varat fyra år, fastställs den pensionsgrundande lönen på samma sätt på grundvalen av förtjänsten under hela arbetsförhållandet. Vid fastställandet av den pensionsgrundande lönen beaktas dock inte den tid för vilken den försäkrade har fått invaliditetspension enligt 12 § 1 mom. Genom förordning stadgas närmare om hur den pensionsgrundande lönen beräknas.

Om det av arbetstagarens eller förmånstagarrens uppgifter framgår att den pensionsgrundande lönen i arbetstagarens eller förmånslåtarens arbetsförhållande som omfattas av denna lag, av något undantagsskäl som yppat sig högst tio år före pensionsfallet är lägre än hans i enlighet med 18 § justerade lön i samma arbetsförhållande, innan ett sådant skäl yppade sig, under så lång tid att den större lönen kunde anses såsom stabiliserad, och har denna omständighet betydande inverkan på pensionskyddet, anses såsom pensionsgrundande lön i arbetsförhållandet den genomsnittliga arbetsförtjänst som han hade haft om nämnda skäl inte hade funnits. Vad som stadgas ovan i detta moment skall också iakttas med avseende på en ändring i förtjänstnivån som följer av ett undantagsskäl som har yppat sig tidigare än vad ovan sägs, om arbetstagaren eller förmånstagarren lämnar upplysningar som kan anses vara tillräckliga om saken. Om det framgår att den pensionsgrundande lönen av något undantagsskäl på motsvarande sätt är högre än den stabiliserade arbetsförtjänst som avses ovan, kan den pensionsgrundande lönen sänkas på samma sätt. Social- och hälsovårdsministeriet kan meddela närmare föreskrifter om tillämpningen av detta moment.

Om det i de kalenderår som avses i 1 mom. ingår sådan oavlönad moderskaps- eller föräldraledighet eller vårdledighet som avses i 34 § lagen om arbetsavtal (320/70), uträknas den pensionsgrundande lönen med avvikelse från 1 mom. så att såsom kalenderår beaktas högst de fyra senaste sådana kalenderår som inte inbegriper oavlönad tid av nämnda slag. Om sådan oavlönad tid dock ingår i arbetsförhållandets alla kalenderår eller om inget av de kalenderår som valts ingår i arbetsförhållandets fyra sista kalenderår, anses som pensionsgrundande lön medeltalet av den förtjänst som har erhållits i arbetsförhållandet och som motsvarar den stabiliserade förtjänstnivån före arbetsförhållandets upphörande. Den pensionsgrundande lö-

nen bestäms dock i enlighet med förutsättningarna i 1 eller 2 mom., om den så beräknad är större. Social- och hälsovårdsministeriet meddelar närmare anvisningar om tillämpningen av detta moment.

17 §

Om pension enligt denna lag beviljas med tillämpning av 1 mom. utgör pensionen för varje full månad av den tjänstgöringstid som berättigar till pension 1/8 procent av den i 16 § 2 mom. avsedda pensionsgrundande lönen.

Om arbetstagarens sista av denna lag omfattade arbetsförhållande har upphört av orsak som nämns i 14 a §, är arbetstagarens pension enligt denna lag, utan hinder av vad som stadgas ovan i 3 mom., 1/6 procent för varje full månad av den tjänstgöringstid som berättigar till pension, under förutsättning att arbetstagarens pensionskydd huvudsakligen har uppkommit i arbetsförhållanden som omfattas av denna lag och att arbetstagaren inte efter det att det här avsedda arbetsförhållandet har upphört på grund av ett arbets- eller tjänsteförhållande eller företagarens verksamhet har blivit berättigad till sådant lagstadgat eller på offentlig pensionsstadga grundat pensionskydd enligt vilket invalidpension fastställs med beaktande av den tid som återstår till pensionsålder eller motsvarande arbetsförtjänst.

Om arbetstagaren har rätt till pension på grund av två eller flera arbetsförhållanden, fastställs hans rätt till pension för varje arbetsförhållande enligt villkoren för det sista arbetsförhållandet. Om pensionskyddets kapitalvärde härvid förändras avsevärt och arbetstagarens sista arbetsförhållande är försäkrat i enlighet med lagen om pension för arbetstagarare, lagen om pension för lantbruksföretagare eller lagen om pension för företagare, ändras beloppet av fribrevspensionen enligt denna lag så att det ursprungliga kapitalvärdet bibehålls.

Villkoren för fribrevet och de grunder som behövs för beräkning av det fastställs av social- och hälsovårdsministeriet på förslag av pensionskassan.

17 a §

Pensionskassan skall på arbetstagarens yrkande utreda riktigheten hos de uppgifter om arbetsförhållandet som inverkar på hans pensionsrätt och meddela ett beslut om den tjänstgöringstid som berättigar till pension och om

den pensionsgrundande lönen. Arbetstagaren skall vid behov förete sådan utredning om grunderna för sitt yrkande som skäligen kan förutsättas av honom då även pensionsanstaltens möjligheter att inhämta utredning beaktas. Om yrkandet gäller ett arbetsförhållande som har upphört för över tio år sedan, skall arbetstagaren presentera tillräcklig utredning till stöd för sitt yrkande.

I ett beslut som avses i denna paragraf får ändring sökas så som stadgas i 59 §.

20 §

De pensioner som fastställts separat för varje arbetsförhållande sammanräknas. Maximibeloppet av ålderdoms- och invaliditetspension är dock 50 procent av den högsta enligt denna lag beräknade lön som ligger till grund för en sådan pension där den till pension berättigande tiden är minst två år. Om någon sådan inte finns, används den högsta lön som ligger till grund för pension enligt denna lag. Om pensionen dock har fastställts enligt 17 eller 22 a §, är pensionens maximibelopp 60 procent av den lön som beräknats på ovan nämnda sätt.

22 §

Om pensionen börjar senare än från början av månaden efter det den i 14 § stadgade pensionsåldern uppnåtts, höjs den i enlighet med 27 § samordnade pensionen med en procent för varje månad som pensionens början uppskjuts.

I fråga om betalning av pension enligt denna lag i ett för allt iaktas i tillämpliga delar vad som stadgas i 19 b § 4 mom. lagen om pension för arbetstagarare.

22 a §

Utän hinder av vad som stadgas annorstädes i denna lag, är ålderdoms- och invaliditetspensionens minimibelopp för varje full månad av den tjänstgöringstid som berättigar till pension 1/8 procent av den pensionsgrundande lönen. Härvid beräknas pensionen särskilt för varje arbetsförhållande som omfattas av denna lag, med beaktande av den tid som arbetsförhållandet har varat efter det arbetstagaren fyllde 23 år, dock högst till den pensionsålder som avses i 14 § 1 mom. Därtill beaktas barn tillägg enligt 15 d § och uppskovsförhöjning som avses i

22 §, beräknad från den pensionsålder som avses i föregående sats.

23 §

Invaliditetspensionen ändras till ålderdomspension räknat från ingången av månaden närmast efter den då pensionstagaren har uppnått den i 14 § 1 mom. avsedda ålder som berättigar till ålderdomspension.

Om arbetsförmågan hos en arbetstagare som uppbär invaliditetspension undergår sådan förändring att förändringen enligt 16 § 3 mom. påverkar pensionsbeloppet och om förändringen, med beaktande även av den tid som förflutit, kan beräknas bli bestående för minst ett år, justeras pensionsbeloppet på ansökan av pensionstagaren eller på pensionskassans initiativ från början av den månad som närmast följer efter förändringen, om inte annat följer av 28 § 3—7 mom. Pensionen nedsätts dock inte för den tid för vilken den redan har utbetalats och höjs inte för en längre tid än sex månader före den kalendermånad som närmast följer efter pensionskassans justeringsansökan eller pensionsanstaltens justeringsåtgärder.

Utan hinder av vad som stadgas i 3 mom. kan vid indragning av invaliditetspension beslut fattas om att pensionen betalas som en delpension för en viss tid, vilken kan vara kortare än ett år.

24 §

Om arbetstagaren för att få pension avsiktligt har vållat sin arbetsförmåga kan pensionen förvägras honom eller utbetalas till nedsatt belopp. Utbetalningen av pensionen kan avbrytas om mottagaren utan godtagbart skäl inte har samtyckt till undersökning eller vård som pensionskassan har förordnat och bekostat, med undantag av undersöknings- och vårdåtgärder som kan anses livsfarliga, eller om han utan giltig orsak har vägrat delta i rehabilitering eller utbildning.

28 §

Beviljas full invaliditetspension retroaktivt enligt 3 mom., skall pensionen betalas till sjukförsäkringsfonden till den del den motsvarar för samma tid utbetald, i sjukförsäkringslagen avsedd dagpenning. Samma förfarande iakttas om invaliditetspensionen beviljas retroaktivt som individuell förtidspension.

Utbetalas invaliditetspension enligt 22 § 3 mom. i ett för allt, skall på pensionen inte tillämpas vad ovan i denna paragraf är stadgat.

31 §

Pensionstagare är skyldig att till pensionskassan anmäla sådana ändringar som inverkar på hans rätt att erhålla pension eller på pensionens belopp.

Pensionskassan kan av pensionstagaren kräva utredning över omständigheter som påverkar pensionens belopp och utredning över att han fortfarande uppfyller villkoren för erhållande av pension. Har pensionstagaren inte tillställt pensionskassan denna utredning inom en av kassan utsatt skälig tid, kan kassan besluta att utbetalningen av pensionen skall avbrytas till dess utredningen har inlämnats.

Arbetsgivaren är även skyldig att till pensionskassan på dess begäran lämna de uppgifter som avses i 2 mom. och som behövs för att pension skall kunna betalas.

33 §

En förmån enligt denna lag som utbetalats utan grund skall återindrivas om beviljandet eller utbetalningen av förmånen har berott på pensionstagarens eller hans företrädarens svekliga förfarande och det belopp som skall återindrivas inte är obetydligt. I annat fall kan pensionskassan av särskilda skäl helt eller delvis avstå från återindrivning.

En förmån som utbetalats utan grund får även återindrivas genom kvittning mot framtida pensionsrater. Från den pensionsrat som varje gång skall utbetalas får dock inte utan pensionstagarens medgivande avdras mer än en sjättedel av den del av pensionsraten som återstår sedan från pensionsraten med stöd av lagen om förskottsuppbörd (418/59) har innehållits förskott eller med stöd av lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst och förmögenhet (627/78) källskatt.

43 §

Fullmäktige för pensionskassan utnämns av social- och hälsovårdsministeriet för tre kalenderår i sänder. Fullmäktige har femton medlemmar och personliga suppleanter för dem. Av medlemmarna och deras suppleanter skall två företräda social- och hälsovårdsministeriet samt en trafikministeriet. Av de övriga medlemmarna och deras suppleanter skall sex företräda redarna och sex sjöfolket. Av de sist-

nämnda skall tre företråda manskapet samt en däcksbefälet, en maskinbefälet och en radiotelegrafisterna.

9 kap.

Ändringssökande

59 §

En sakägare, som är missnöjd med ett beslut som pensionskassan fattat om pension, resituktion av försäkringspremie eller i 1 § 4 mom. nämnt ärende, eller med ett beslut som gäller fastställande och debitering av försäkringspremie, får söka ändring däri hos den i 20 § lagen om pension för arbetstagare nämnda pensionsnämnden genom skriftliga besvär senast den trettionde dagen efter den dag då han fick del av beslutet.

Om inte annat visas i samband med besvär, anses ändringssökanden ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter det beslutet från pensionskassan har postats till den av honom uppgivna adressen.

Den som inte nöjer sig med pensionsnämndens beslut i ärende som nämns i 1 mom. får söka ändring i det genom skriftliga besvär hos försäkringsdomstolen inom den tid som stadgas i 1 mom. från det att han fick del av beslutet.

Om besvär över pensionsnämndens beslut inte omedelbart skall avvisas eller förkastas, skall motparten avkrävas bemötande på tjänstens vägnar.

Pensionskassans beslut skall oberoende av ändringssökande iakttas tills ärendet avgjorts genom laga kraft vunnet beslut.

59 a §

Den som anser att pensionskassan med stöd av denna lag har uppburit försäkringspremie i strid med lag eller avtal, eller att debiteringen av premie som den har fastställt strider mot lag eller avtal, får anföra skriftliga grundbesvär hos pensionsnämnden inom två år räknat från ingången av året efter det då fordran fastställdes eller debiterades eller då den förföll till betalning. Om besvär anförs på grund av utmätning, gäller dessutom vad som stadgas om grundbesvär i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg.

Den som inte nöjer sig med pensionsnämndens beslut i ärende som nämns i 1 mom. får

söka ändring däri hos försäkringsdomstolen genom skriftliga besvär inom den tid som stadgas i 59 § 1 mom.

61 §

Har beslut i ärende som nämns i 59 § 1 mom. grundat sig på oriktig eller bristfällig utredning eller står det uppenbart i strid med lag, kan försäkringsdomstolen efter den i sagda moment utsatta tidens utgång på framställning av pensionskassan eller på ansökan av den, som ärendet angår, efter att ha hört vederbörande, undanröja beslutet och förordna, att ärendet skall handläggas på nytt. Efter att ha gjort en sådan framställning kan pensionskassan, till dess försäkringsdomstolen har avgjort ärendet, interimistiskt inställa utbetalningen av pension eller utbetala den till det belopp, som förestås i framställningen.

Är det frågan om beviljande av en förvägrad förmån eller ökande av en redan beviljad förmån, kan pensionskassan utan hinder av tidigare beslut behandla ärendet på nytt.

63 b §

Pensionskassans slutliga beslut om pension skall, om inte annat stadgas, verkställas på samma sätt som en laga kraft vunnen dom i tvistemål.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1991 och den tillämpas på pension där pensionsfallet har inträffat då lagen varit i kraft.

Pensionsfallet anses ha inträffat då arbetstagaren har uppnått den ålder som berättigar till pension, då arbetstagaren har blivit så arbetsförmögen att han blir berättigad till pension, då arbetsmyndighetens första intyg om arbetstagaren som berättigar honom till arbetslöshetspension har utfärdats eller då förmånslåtare till familjepension har avlidit. Som nytt pensionsfall betraktas härvid dock inte att arbetslöshetspension ändras till invaliditetspension, att pension ändras till ålderdomspension eller att rätt till familjepension uppkommer efter pensionstagare.

Lagens 3 a § tillämpas även på pension som utbetalas på grundvalen av pensionsfall som inträffat innan denna lag trädde i kraft.

Vid beräkning av pensionsbeloppet tillämpas lagen på arbetsförhållande som har upphört den 1 januari 1991 eller senare. Premie- och seglationsmånader som införtjänats i arbetsförhållanden som upphört före den 1 januari

1991 betraktas som tjänstgöringstid som berättigar till pension till det arbetsförhållande som pågår då lagen träder i kraft. Om inget sådant arbetsförhållande finns, betraktas de premie- och seglationsmånader som införtjänats före den 1 januari 1991 som tjänstgöringstid som berättigar till pension till det sista arbetsförhållande som upphörde före den 1 januari 1991.

Om ett arbetsförhållande som fortgick då lagen trädde i kraft upphör före den 1 januari 1994, beaktas vid beräkning av den genomsnittliga månadsförtjänsten under de fyra sista kalenderåren förtjänsten i detta arbetsförhållande under tiden efter lagens ikraftträdande, och före lagens ikraftträdande för varje kalenderår som skall beaktas, det sammanlagda beloppet av förtjänsten på fartyg i alla arbetsförhållanden som omfattas av lagen om sjömanspensioner.

Utan hinder av vad som innan denna lag trädde i kraft stadgades i 17 § 3 mom. om fastställande av pension på grundvalen av fribrev, är pensionsbeloppet för varje före denna lags ikraftträdande införtjänad premiemånad som berättigar till pension 1/6 procent av den pensionsgrundande lönen.

Utan hinder av vad som stadgas i 4 mom. i ikraftträdelsestadgandet i lagen den 31 december 1986 om ändring av lagen om sjömanspensioner (1038/86), räknas vid fastställande av invaliditetspension för en försäkrad som hör till besättningen, från den 1 januari 1992 och därefter till den 31 december 2001, såsom till pension berättigande tid tiden från det arbetsoförmågan inträdde till 60 års ålder för personer födda före den 1 januari 1932 och till 65 års ålder för personer födda den 1 december 1936 eller senare. Om den försäkrade är född den 1 januari 1932 eller senare men före den 1 december 1936, räknas den här avsedda tiden så att varje kalendermånad som börjat efter den 31 december 1931 och föregått den försäkrades födelsedag, höjer åldern 60 år med en månad.

Vid tillämpning av lagens 14 § 1 och 2 mom. skall i akttas vad som stadgas om pensionsålder i ikraftträdelsestadgandets 3 mom. i lagen

den 31 december om ändring av lagen om sjömanspensioner.

Utan hinder av vad som stadgas i lagens 12 § 2 mom. beaktas som till pension berättigande tjänstgöringstid även tid i tjänst efter det pensionsålder enligt 14 § 1 mom. har uppnåtts, till dess den till pension berättigande tiden är sammanlagt 25 år, dock högst till dess 65 års ålder uppnås. Den uppskovsförhöjning som avses i denna lags 22 § beräknas härvid efter det 25 års tjänstgöringstid har uppnåtts.

Om det faktum att tid i tjänst vid en ålder under 23 år före lagens ikraftträdande inte beaktas då pensionsbeloppet enligt 22 a § beräknas väsentligt sänker beloppet av den försäkrades pension, kan pensionskassans styrelse besluta att denna tjänstgöringstid helt eller delvis skall beaktas vid beräkning av pensionens belopp.

Lagens 16 § 5 mom. tillämpas på ett arbetsförhållande som har upphört då lagen träder i kraft. Då lagen tillämpas beaktas oavlönad moderskaps- eller föräldraledighet samt vårdledighet under år 1990. På arbetstagarens yrkande beaktas även oavlönad moderskaps- eller föräldraledighet samt vårdledighet mellan den 1 januari 1981 och den 31 december 1989. Arbetstagaren skall till stöd för sitt yrkande förete en sådan utredning som skäligen kan krävas av honom, med beaktande också av sjömanspensionskassans möjligheter att skaffa fram utredningen.

Den begränsade tiden enligt 17 a § 1 mom. tillämpas inte på kravet beträffande utredning om sådana uppgifter om arbetsförhållanden som har anhängiggjorts innan sex månader har förflutit från det arbetstagaren efter det lagen trädde i kraft första gången har fått ett utdrag ur pensionsskyddscentralens eller sjömanspensionskassans register över arbetsförhållanden. Denna tid kan dock alltid tillämpas om yrkandet på utredning om uppgifterna om arbetsförhållanden anhängiggörs mer än tio år efter det lagen trätt i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter kan vidtas innan den träder i kraft.

2.

L a g**om ändring av lagen om pension för arbetstagare**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare (395/61) 3 § 4 mom. samt 12 § 1 mom. 2 och 4 punkten,

av dessa lagrum 12 § 1 mom. 2 punkten sådan den lyder i lag av den 26 maj 1989 (475/89) och 4 punkten sådan den lyder i lag av den 29 juni 1990 (599/90), samt *fogas* till lagen en ny 10 a § som följer:

3 §

Har arbetstagaren rätt att erhålla pension på grund av två eller flera arbetsförhållanden, bestäms hans rätt till pension för ettvarit arbetsförhållande i enlighet med villkoren för det sista arbetsförhållandet. Skulle pensionsskyddets kapitalvärde härvid avsevärt förändras, skall pensionens belopp utan hinder av vad som stadgas i 3 mom. ändras så att det ursprungliga kapitalvärdet bevaras. Om dock arbetstagaren avgår med förtida ålderdomspension enligt lagen om sjömanspensioner innan han fyllt 60 år, beviljas pension enligt denna lag som ålderspension vid pensionsåldern enligt lagen om sjömanspensioner, om pensionsåldern enligt lagen om sjömanspensioner är lägre än 60 år och som förtida ålderspension om pensionsåldern enligt lagen om sjömanspensioner är minst 60 år.

10 a §

Genom förordning stadgas vilken av de pensionsanstalter som sköter pensionsskyddet enligt de lagar som nämns i 8 § 4 mom. 1, 2 och 10—13 punkten som skall avgöra pensionsansökan samt sörja för utbetalningen av pensionen och sköta pensionsanstaltens övriga uppgifter i anslutning till pensionen.

Fördelningen av ansvar och omkostnader, som av pensionerna förorsakas

12 §

Pensionsanstalternas ömsesidiga ansvar för pensionerna bestäms och de omkostnader pensionsanstalternas åsamkas av pensionerna fördelas mellan pensionsanstalternas, försåvitt dessa ej annorlunda överenskommit, på följande sätt:

2) för invalidpension som beviljats med tillämpning av 6 § 3 mom., för halva beloppet av sådan arbetslöshetspension som beviljats med tillämpning av 6 § 3 mom. på ett arbetsförhållande som har pågått minst fem år samt för familjepension till grund för vilken ligger förmånslåtarens invalidpension, uträknad med tillämpning av 6 § 3 mom., till den del den utbetalts för en tid före utgången av den månad under vilken förmånslåtaren skulle ha nått pensionsåldern, i dessa pensioner även inbegripet en pensionsdel som eventuellt betalas enligt lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden och en pensionsdel som avses i 3 a § 4 mom. lagen om sjömanspensioner och eventuellt betalas enligt nämnda lag, dock varken förhöjning enligt 7 c § eller med stöd av 9 § efter pensionens begynnande, i fråga om arbetslöshetspensionen likväl efter den tidpunkt för arbetslöshetens början som avses i 4 c §, företagna förhöjningar, svarar enbart den pensionsanstalt, till vars verksamhetskrets arbetstagaren eller förmånslåtaren hörde på grundval av ett arbetsförhållande som avses i nämnda moment, likväl så att för en pension eller pensionsdel som avses ovan och i fråga om vilken det till grund liggande pensionsfallet inträffat efter det år under vilket arbetstagaren fyllde 63 år, svarar enbart den pensionsanstalt, till vars verksamhetskrets arbetstagaren innan pensionsfallet inträffade senast har hört antingen under det år då han nådde nämnda ålder eller på grund av ett arbetsförhållande som därefter utan avbrott pågått minst sex månader;

4) för övriga ålders-, invalid-, arbetslöshets- och familjepensioner med undantag av belopp enligt 9 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden och 3 a § 2 mom. 2 punkten lagen om sjömanspensioner, samt för de delar av pensio-

nerna som överstiger de i 1—3 punkten angivna beloppen, för deltidspension samt för kostnaderna för en allmän förändring i beräkningsgrunderna i fråga om premierna eller fonderna och en överföring som avses i 1 punktens sista sats och för den i 9 § 1 mom. 3 punkten lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden samt i 3 a § 2 mom. 3 punkten lagen om sjömanspensioner angivna andelen i kostnaderna för pensionskyddet enligt nämnda lagar svarar pensionsanstalterna gemensamt enligt de grunder som social- och

hälsovårdsministeriet har fastställt för de olika slagen av kostnader; samt

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1991.

12 § 1 mom. 2 och 4 punkten i denna lag tillämpas även på pension som utbetalas på grundvalen av pensionsfall som inträffat innan denna lag trädde i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

3.

Lag

om ändring av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 9 § 1 mom. 2 och 3 punkten lagen den 9 februari 1962 om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/62),

sådana de lyder, 2 punkten i lag av den 26 maj 1989 (476/89) och 3 punkten i lag av den 29 juni 1990 (600/90), samt

fogas till lagen en ny 2 a § som följer:

2 a §

Genom förordning stadgas vilken av de pensionsanstalter som sköter pensionskyddet enligt de lagar som nämns i 8 § 4 mom. 1, 2 och 10—13 punkten lagen om pension för arbetstagare som skall avgöra pensionsansökan samt sörja för utbetalningen av pensionen och sköta pensionsanstaltens övriga uppgifter i anslutning till pensionen.

9 §

För det i denna lag stadgade pensionskyddet svara de i 2 § avsedda pensionsanstalterna, såframt de icke annorlunda överenskommit, på följande sätt:

2) för invalidpension som beviljats med tillämpning av 7 § 1 mom., för 30/100 av en arbetslöshetspension som beviljats med tillämpning av 7 § 1 mom. samt för familjepension, vilken skall betalas efter en förmåns-låtare som har avlidit efter 1970 och till grund för vilken ligger förmåns-låtarens invalidpension, som har uträknats med tillämpning av 7 § 1 mom., till den del pensionen har betalats för en tid före utgången av den månad under vilken förmåns-låtaren skulle ha nått pensions-

åldern, i dessa pensioner även inbegripet en pensionsdel som eventuellt betalas enligt lagen om pension för arbetstagare, och en pensionsdel som avses i 3 a § 4 mom. lagen om sjömanspensioner och som eventuellt betalas enligt sagda lag, dock varken förhöjning enligt 7 c § eller med stöd av 9 § efter pensionens begynnande, i fråga om arbetslöshetspensionen likväl efter den tidpunkt för arbetslöshetens början som avses i 4 c § lagen om pension för arbetstagare, företagna förhöjningar, svarar enbart den pensionsanstalt till vars verksamhetskrets arbetstagaren eller förmåns-låtaren hörde då han ådrog sig sjukdom, lyte eller skada som avses i 7 § 1 mom., eller då han blev arbetslös eller, om han då inte längre stod i ett arbetsförhållande som omfattas av denna lag, den pensionsanstalt till vars verksamhetskrets han senast har hört;

3) för övriga ålders-, invalid-, arbetslöshets- och familjepensioner, med undantag av belopp som skall betalas enligt 12 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare och 3 a § 2 mom. lagen om sjömanspensioner, för de delar av pensionen som överstiger i 1 och 2 punkten nämnda belopp, för deltidspension samt för sådana motsvarande pensioner och delar av

pensioner enligt minimipensionsskyddet som betalas enligt lagen om pension för arbetstagare och för motsvarande pensionsdelar som betalas på grundvalen av lagen om sjömanspensioner och nämns i sagda lags 3 a § 4 mom. samt för för kostnader på grund av allmänna förändringar i grunderna för beräkning av pensionsansvaret och för överföring som avses i 1 punktens sista sats, samt för pensionskyddscentralens kostnader svarar pensionsanstalterna tillsammans med de pensionsanstalter som bedriver i lagen om pensions för arbetstagare nämnd verksamhet och sjömanspen-

sionskassan, så som 12 § 1 mom. 4 och 5 punkten lagen om pension för arbetstagare stadgar; samt

 Denna lag träder i kraft den 1 januari 1991. 9 § 1 mom. 2 och 3 punkten i denna lag tillämpas även på pension som utbetalas på grundvalen av pensionsfall som inträffat innan denna lag trädde i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

4.

Lag

om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut

fogas till lagen den 14 juli 1969 om pension för lantbruksföretagare (467/69) en ny 16 a § som följer:

16 a §

Genom förordning stadgas vilken av de pensionsanstalter som sköter pensionsskyddet enligt de lagar som nämns i 8 § 4 mom. 1, 2 och 10—13 punkten lagen om pension för arbetstagare som skall avgöra pensionsansökan samt sörja för utbetalningen av pensionen och sköta

pensionsanstaltens övriga uppgifter i anslutning till pensionen.

 Denna lag träder i kraft den 1 januari 1991. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

5.

L a g
om ändring av lagen om pension för företagare

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen den 14 juli 1969 om pension för företagare (468/69) en ny 2 a § som följer:

2 a §

Genom förordning stadgas vilken av de pensionsanstalter som sköter pensionsskyddet enligt de lagar som nämns i 8 § 4 mom. 1, 2 och 10—13 punkten lagen om pension för arbetstagare som skall avgöra pensionsansökan samt sörja för utbetalningen av pensionen och sköta

pensionsanstaltens övriga uppgifter i anslutning till pensionen.

—————

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1991.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

—————

Helsingfors den 2 november 1990

Republikens President
MAUNO KOIVISTO

Social- och hälsovårdsminister *Mauri Miettinen*

1.

Lag om ändring av lagen om sjömanspensioner

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 26 januari 1956 om sjömanspensioner (72/56) 10 och 13 §§, 25 § 3 mom., 32 och 34 §§, rubriken före 34 a § samt 34 a och 34 b §§,

av dessa lagrum 13 § sådan den lyder i lag av den 30 december 1966 (739/66) och rubriken före 34 a § samt 34 a och 34 b §§ sådana de lyder i lag av den 18 april 1980 (280/80),

ändras 3 § 1 mom., 4, 7, 8 och 11 §§, rubriken före 11 §, 12 §, 14 § 1—3 mom., 15 e § 6 mom., 16 § 1 och 2 mom., 17 § 3 och 4 mom., 20 § 1 mom., 22 § 1 och 3 mom., 22 a §, 23 § 1 mom., 24 §, 28 § 7 och 8 mom., 31 och 33 §§, 43 § 1 mom., 59, 59 a och 61 §§,

av dessa lagrum 3 § 1 mom. och 4 § sådana de lyder i nämnda lag av den 18 april 1980, 7 §, 14 § 1—3 mom., 17 § 3 och 4 mom., 23 § 1 mom. och 59 a § sådana de lyder i lag av den 31 december 1986 (1038/86), 8 § sådan den lyder ändrad genom lagar av den 9 januari 1981 och den 31 december 1985 (1/81 och 1122/85) samt genom nämnda lag av den 31 december 1986, 11 § och 16 § 1 mom. sådana de lyder i nämnda lag av den 9 januari 1981, 12 § sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 31 december 1985 och genom lag av den 29 december 1988 (1327/88), 15 e § 6 mom. sådant det lyder i lag av den 18 januari 1985 (52/85), 16 § 2 mom. sådant det lyder i lag av den 11 december 1970 (768/70), 20 § sådan den lyder i lag av den 18 juni 1971 (504/71), 22 § 1 mom. och 24 § sådana de lyder i nämnda lag av den 30 december 1966, 22 § 3 mom. sådant det lyder ändrat genom nämnda lagar av den 11 december 1970 och den 31 december 1986, 22 a § sådan den lyder i lag av den 23 juni 1975 (493/75), 28 § 7 och 8 mom. sådana de lyder i lag av den 26 juni 1981 (476/81) samt 59 § sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 31 december 1986, och

fogas till 2 § ett nytt 2 mom., till 3 §, sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 18 april 1980, ett nytt 5 mom., till lagen nya 3 a, 17 a och 63 b §§, till 16 §, sådan den lyder ändrad genom nämnda lagar av den 11 december 1970, den 9 januari 1981 och den 31 december 1986, nya 4 och 5 mom., till 17 §, sådan den lyder i sistnämnda lag, nya 5 och 6 mom. samt till 23 §, sådan den lyder i sistnämnda lag, nya 3 och 4 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Genom förordning stadgas, vilken av de pensionsanstalter som sköter pensionsskyddet enligt de lagar som nämns i 8 § 4 mom. 1, 2 och 10—13 punkten lagen om pension för arbetstagare (395/61) som skall avgöra pensionsansökan samt sörja för utbetalningen av pensionen och sköta pensionsanstaltens övriga uppgifter i anslutning till pensionen, då arbetstagaren också har varit i annat arbetsförhållande än sådant som omfattas av denna lag eller har varit företagare.

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

2 kap.

Avgifter till pensionskassan

3 §

Försäkrad samt hans arbetsgivare äro bägge pliktiga att till sjömanspensionskassan inbetala en lika stor försäkringspremie. Premien, som fastställs av social- och hälsovårdsministeriet, skall bestämmas i procent av den inkomst som den försäkrade uppbär på fartyget.

2 kap.

Avgifter till pensionskassan

3 §

Försäkrad samt hans arbetsgivare är bägge pliktiga att till sjömanspensionskassan inbetala en lika stor försäkringspremie. Premien, som fastställs av social- och hälsovårdsministeriet, skall bestämmas *i tusendelar* av den inkomst som den försäkrade uppbär på fartyget.

Pensionskassan skall enligt de grunder som social- och hälsovårdsministeriet fastställer såsom ansvarsskuld bokföra de medel som behövs för att täcka de framtida utgifterna för ordnandet av pensionsskyddet enligt denna lag i den mån kassans sådana inkomster som inte skall användas för andra ändamål förslår för att täcka nämnda utgifter.

3 a §

För pension enligt denna lag ansvarar pensionskassan ensam till de delar som pensionen överstiger ett belopp som motsvarar minimipensionsskyddet enligt lagen om pension för arbetstagare.

För den del av pensionen enligt denna lag som motsvarar minimipensionsskyddet enligt lagen om pension för arbetstagare ansvarar pensionskassan på följande sätt:

1) för ålderdomspension till en arbetstagare som den 1 juli 1962 inte hade fyllt 50 år svarar pensionskassan, till den del pensionen grundar sig på tjänstgöringstid före det kalenderår under vilket arbetstagaren fyller 55 år, med det belopp som motsvarar pensionsansvaret enligt de allmänna grunder som social- och hälsovårdsministeriet fastställt; dessutom svarar pensionskassan för det belopp av pensionen som, enligt grunder som social- och hälsovårdsministeriet har fastställt, särskilt har överförs på den del av pensionen för vilken pensionskassan ansvarar för att stöda dess värdebeständighet;

2) för invaliditetspension som beviljats med tillämpning av 12 § 3 mom., för 30/100 av beloppet av sådan arbetslöshetspension som har beviljats med tillämpning av 12 § 3 mom. samt för familjepension som skall betalas efter en förmånslåtare som har avlidit efter 1970 och till grund för vilken ligger förmånslåtarens invaliditetspension, uträknad med tillämpning

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

av 12 § 3 mom., till den del pensionen har betalats för en tid före utgången av den månad under vilken förmånsåldern skulle ha nått pensionsåldern, i dessa pensioner även inbegripet de pensionsdelar som betalas enligt lagen om pension för arbetstagare och lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/62), dock varken förhöjning enligt 15 d § eller med stöd av 18 § efter pensionens begynnande, i fråga om arbetslöshetspensionen likväl efter den tidpunkt för arbetslöshetens början som avses i 15 e §, företagna förhöjningar, ansvarar pensionskassan ensam; samt

3) för övriga ålderdoms-, invaliditets-, arbetslöshets- och familjepensioner, med undantag av belopp som skall betalas i enlighet med 12 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare och 9 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, för de delar av pensionerna som överstiger de i 1 och 2 punkten angivna beloppen, samt för kostnader för en allmän förändring i grunderna för beräkning av pensionsansvaret och en överföring som avses i 1 punktens sista sats ansvarar pensionskassan tillsammans med de pensionsanstalter som bedriver i lagen om pension för arbetstagare och lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden angiven verksamhet, på det sätt som stadgas i 12 § 1 mom. 4 punkten lagen om pension för arbetstagare.

Utöver vad som stadgas ovan ansvarar pensionskassan tillsammans med de pensionsanstalter som avses i 2 mom. 3 punkten, i enlighet med 12 § 1 mom. 4 och 5 punkten lagen om pension för arbetstagare, för de pensioner och pensionsdelar som skall utbetalas på grundvalen av lagen om pension för arbetstagare och motsvarar 2 mom. 3 punkten och utgör minimipensionsskyddet och för motsvarande pensioner och pensionsdelar som skall utbetalas på grundvalen av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden samt för pensionsskyddscentralens kostnader.

Den ovan i 1 och 2 mom. avsedda del av pensionen enligt denna lag som motsvarar minimipensionsskyddet enligt lagen om pension för arbetstagare beräknas enligt social- och hälsovårdsministeriets anvisningar.

Social- och hälsovårdsministeriet kan utfärda närmare bestämmelser om tillämpningen av 2 och 3 mom.

Gällande lydelse

4 §

Staten är pliktig att betala en tredjedel av kassans utgifter, till vilka icke hänföras kassans förvaltningskostnader och vad kassan utbetalt med stöd av 15 c § i begravningsunderstöd eller med stöd av 19 § i restitution av premie eller ock på grundvalen av försäkringar som avses i 34 a och 34 b §§.

7 §

Om den redovisning som nämns i 5 § 2 mom. är oriktig eller om någon sådan inte alls har avgivits och felet inte rättas, eller om redovisning inte avges inom en av pensionskassan fastställd skälig tid, kan kassan på grundval av uppgifter som den inhämtat eller, i brist på sådana, enligt uppskattning påföra arbetsgivaren försäkringspremie till högst det dubbla beloppet.

8 §

En försäkringspremie i enlighet med denna lag får utsökas utan dom eller utslag på det sätt som stadgas i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsokningsväg (367/61).

På belopp som inte betalats inom föreskriven tid skall arbetsgivaren för dröjsmålstiden betala en årlig dröjsmålsränta om 16 procent.

Är arbetsgivaren ett samfund, för vars förpliktelser delägare eller bolagsman svarar såsom för egen skuld, kan med stöd av denna lag fastställd avgift jämte på den vid dröjsmål med betalningen beräknad ränta utsökas hos delägaren eller bolagsmannen på det sätt i 1 mom. är stadgat

10 §

Staten skall kvartalsvis, inom en månad efter det redovisning ingått, till pensionskassan inbe-

Föreslagen lydelse

4 §

Staten är skyldig att till pensionskassan betala en tredjedel av *alla de pensioner enligt denna lag som pensionskassan eller någon annan pensionsanstalt betalar.*

Staten skall, enligt vad som närmare stadgas genom förordning, varje år till pensionskassan i förskott betala ett belopp som motsvarar den beräknade andel som staten enligt 1 mom. skall betala.

7 §

Om den redovisning som nämns i 5 § 2 mom. är oriktig eller om någon redovisning inte alls har avgivits och felet inte rättas, eller om redovisningen inte avges inom en av pensionskassan fastställd skälig tid, kan kassan på grundvalen av uppgifter som den inhämtat eller, i brist på sådana, enligt uppskattning påföra arbetsgivaren *eller den som har givit pensionskassan en förbindelse enligt 1 § 1 mom. om betalning av försäkringspremien, en försäkringspremie som höjts till högst det dubbla beloppet.*

8 §

På premie som inte betalats inom föreskriven tid skall arbetsgivaren för dröjsmålstiden betala en årlig dröjsmålsränta om 16 procent.

En försäkringspremie *enligt denna lag jämte dröjsmålsränta som nämnts i 1 mom.* får utsökas utan dom eller utslag på det sätt som stadgas i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsokningsväg (367/61).

Försäkringspremier om vilkas betalning en sådan förbindelse som avses i 1 § 1 mom. har givits, får utsökas hos den som givit förbindelsen på det sätt som stadgas i 2 mom.

Om arbetsgivaren *eller den som har givit en förbindelse som avses i 1 § 1 mom.* är ett samfund, för vars förpliktelser delägare eller bolagsman svarar såsom för egen skuld, kan *en premie som fastställts* med stöd av denna lag utsökas hos delägaren eller bolagsmannen på det sätt som stadgas i 1 mom.

(Upphävs)

Gällande lydelse

tala sin andel av kassans utgifter för föregående kvartal.

3 kap.

Bestämmandet va premiemånaderna

11 §

För bestämmande av pensionsrätten och pensionens storlek omräknas den tid för vilken försäkringspremie utgår i premiemånader sålunda, att sagda tid, räknad i dagar, delas med trettio. Återstår härvid minst 15 dagar, anses dessa motsvara en premiemånad. Till premiemånader omräknas även semester samt tid, på grundvalen av vilken ersättning för semester, vederlag eller annan därmed jämförbar förmån utges vid arbetsförhållandes uppförande. På varje år räknas likväl högst 12 premiemånader. Vid beräkningen av premiemånaderna beaktas likväl inte den tid, för vilken arbetstagare, medan han varit i arbetsförhållande, uppburit i lag stadgad eller enligt offentlig pensionsstadga utgående, på arbets- eller tjänsteförhållande eller på företagarkerksamhet grundad invalidpension, vars storlek fastställs med beaktande av den tid som återstår till pensionsålderns uppnående, eller motsvarande arbetsförtjänst.

Har invaliditet berott på sjukdom, lyte eller kroppsskada, som vederbörande lidit av *redan* då arbetsförhållandet begynte, beaktas inte, då invaliditetspensionen fastställs, den tjänstgöringstid, från vars begynnelse till invaliditetens inträde inte minst ett år förflutit.

12 §

Föreslagen lydelse

3 kap.

Tjänstgöringstid som berättigar till pension

11 §

Som till pension berättigande tjänstgöringstid räknas för varje arbetsförhållande separat tiden från det arbetsförhållandet började till dess det upphörde. Arbetsförhållandet anses då denna lag tillämpas ha upphört vid slutet av den dag för vilken lön på grund av arbetsförhållandet betalades innan arbetsförhållandet bröts eller innan arbetsförmåga enligt 15 § inträdde eller individuell förtidspension började. Om arbetstagaren fortsätter att arbeta efter det ovan nämnda arbetsförmåga inträdde, anses han stå i ett nytt arbetsförhållande.

Arbetsförhållandet anses då 1 mom. tillämpas inte ha brutits på grund av att företaget bytt ägare eller innehavare.

Då pensionen fastställs anses arbetstagarens samtliga arbetsförhållanden som varat kortare tid än femton dagar under samma kalenderår utgöra ett arbetsförhållande.

Den tid under vilken arbetstagaren som beväring har tjänstgjort i aktiv trupp inräknas inte i den tid då arbetsförhållandet har fortgått.

Om arbetsförmågan har berott på sjukdom, lyte eller kroppsskada som personen i fråga lidit av då arbetsförhållandet började skall tiden i arbete från det arbetsförhållandet började till dess arbetsförmågan inträdde inte beaktas då invaliditetspensionen fastställs, om inte denna tid är minst ett år.

12 §

Som tjänstgöringstid som berättigar till pension beaktas inte den tid för vilken arbetstagaren medan arbetsförhållandet varade har fått lagstadgad eller på offentlig pensionsstadga

Gällande lydelse

Har en arbetstagare innan hans invaliditet begynner varit bosatt i Finland minst fem år och har invaliditeten börjat innan 360 dagar förflutit efter att arbetsförhållandet upphörde, räknas som premiemånader vid fastställandet av invaliditetspension enligt 15 § också tiden mellan invaliditetens början och den i 14 § 1 mom. stadgade pensionsåldern. Vid beräkningen av den tid av 360 dagar som avses ovan beaktas inte de dagar då arbetstagaren haft studieledighet enligt lagen om studieledighet (273/79) eller för vilka han har fått dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84), de sistnämnda dock högst till det antal som motsvarar det i 26 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa stadgade maximumantalet dagar för vilka kan betalas enligt förtjänsten avvägd dagpenning. Med anledning av arbetstagarens anmälan beaktas, när nämnda tid beräknas, inte heller de dagar för vilka arbetstagaren under de tre senaste åren omedelbart innan sådan invaliditet som avses i denna lag begynte har erhållit dagpenning enligt sjukförsäkringslagen (364/63), ej heller dagar för vilka dagpenning hade betalats om inte arbetstagaren hade fått i 27 § 1 mom. i sistnämnda lag angiven motsvarade ersättning för invaliditet på grund av sjukdom, lyte eller kroppsskada enligt någon annan lag. Har arbetsförhållandet inte fortgått *minst* sex månader, räknas på grundval härav såsom premiemånader den tid som återstår till pensionsåldern endast om arbetstagaren inte på grundval av arbets- och tjänsteförhållande eller företagarverksamhet som begynt före detta arbetsförhållande har rätt till sådant lagstadgat eller på offentlig pensionsstadga grundat pensionskydd att vid fastställandet av hans invaliditetspension i enlighet med detta pensionsskydd

Föreslagen lydelse

grundad pension på grundvalen av arbets- eller tjänsteförhållande eller företagarverksamhet, om storleken av denna pension har fastställts med beaktande av den tid som återstår tills pensionsåldern uppnås eller av motsvarande arbetsförtjänst.

Som tjänstgöringstid som berättigar till pension beaktas inte tid i tjänst efter 65 års ålder eller, om inte annat stadgas nedan, den tid som arbetstagaren har varit i arbetsförhållande som omfattas av denna lag efter det hun uppnått en sådan lägre ålder än 65 år som avses i 14 § 1 eller 2 mom.

*Om en arbetstagare innan hans arbetsförmåga inträtt har varit bosatt i Finland minst fem år och om arbetsförmågan har inträtt innan 360 dagar förflutit efter det att arbetsförhållandet upphörde, räknas vid fastställandet av invaliditetspension enligt 15 § som till pension berättigande tid också tiden mellan arbetsförmågans inträde och den i 14 § 1 mom. stadgade pensionsåldern. Vid beräkningen av den tid av 360 dagar som avses ovan beaktas inte de dagar då arbetstagaren haft studieledighet enligt lagen om studieledighet (273/79) eller för vilka han har fått dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84), de sistnämnda dock högst till det antal som motsvarar det i 26 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa stadgade maximumantalet dagar för vilka kan betalas enligt förtjänsten avvägd dagpenning. Med anledning av arbetstagarens anmälan beaktas, *då* nämnda tid beräknas, inte heller de dagar för vilka arbetstagaren under de tre senaste åren omedelbart innan sådan *arbetsförmåga* som avses i denna lag *inträdde* har erhållit dagpenning enligt sjukförsäkringslagen (364/63), *inte* heller *de* dagar för vilka dagpenning hade *betalats* om inte arbetstagaren hade fått i 27 § 1 mom. i sistnämnda lag angiven motsvarade ersättning för invaliditet på grund av sjukdom, lyte eller kroppsskada enligt någon annan lag. Har arbetsförhållandet inte fortgått sex månader, räknas på grundvalen härav såsom *till pension berättigande tjänstgöringstid* den tid som återstår till pensionsåldern endast om arbetstagaren inte på *grundvalen* av arbets- och tjänsteförhållande eller företagarverksamhet som *började* före detta arbetsförhållande har rätt till sådant lagstadgat eller på offentlig pensionsstadga grundat pensionskydd att vid fast-*

Gällande lydelse

nämnda tid eller motsvarande arbetsförtjänst redan beaktas. Likaså räknas vid fastställande av en kvinnlig arbetstagares invaliditetspension såsom premiemånader den tid som återstår till pensionsåldern, om hon mellan den tidpunkt då nämnda tid av 360 dagar förflutit och den tidpunkt då invaliditeten börjat, vilken tid får uppgå till högst nio år, har haft ett barn under tre år som avses i 15 a §, dock inte om den tid som återstår till pensionsåldern eller motsvarande arbetsförtjänst, utan att barnavårdstiden på nämnda sätt beaktas, skall räknas såsom till pension berättigande tid på grundval av något annat arbets- eller tjänsteförhållande eller företagareverksamhet. Har en sådan kvinnlig arbetstagares arbetsförhållande inte fortgått *minst* sex månader, gäller om fastställande av den till pension berättigande tiden i tillämpliga delar vad detta moment stadgar.

Skall den som erhållit i enlighet med 1 mom. fastställd invaliditetspension eller förtidspension i enlighet med lagen om förtidspension för frontveteraner (13/82) senare betalas pension på grundval av ålder eller ny invaliditet, räknas som premiemånader även den tid under vilken han uppbar ovan nämnd invaliditets- eller förtidspension. Om dock ny invaliditetspension beviljas på grund av sådan invaliditet som har börjat innan ett år har förflutit från det nämnda tidigare pension upphörde eller, om pension beviljas med anledning av samma sjukdom, lyte eller kroppsskada som den tidigare pensionen, fastställs den nya pensionen enligt samma grunder som tidigare. Då ny pension i de fall som avses ovan eller i 6 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller i 7 § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden fastställs enligt samma grunder som tidigare pension, skall arbets- eller tjänsteförhållande eller företagareverksamhet som har fortgått efter det att den tidigare pensionen upphörde lämnas obeaktat.

Har arbetstagare, sedan det i 1 mom. avsedda arbetsförhållandet upphört, på grund av annat arbets- eller tjänsteförhållande eller annan företagareverksamhet förvärvat rätt till i annan lag stadgat eller på offentlig pensionsstadga grundat pensionsskydd sålunda, att vid

Föreslagen lydelse

ställandet av hans invaliditetspension i enlighet med detta pensionsskydd nämnda tid eller motsvarande arbetsförtjänst *redan* beaktas. Likaså räknas vid fastställande av en kvinnlig arbetstagares invaliditetspension såsom *till pension berättigande tid* den tid som återstår till pensionsåldern, om hon mellan den tidpunkt då nämnda tid av 360 dagar förflutit och den tidpunkt då *arbetsförmågan inträtt*, vilken tid får uppgå till högst nio år, har haft ett barn under tre år som avses i 15 a §, dock inte om den tid som återstår till pensionsåldern eller motsvarande arbetsförtjänst, utan att barnavårdstiden på nämnda sätt beaktas, skall räknas såsom till pension berättigande tid på *grundvalen* av något annat arbets- eller tjänsteförhållande eller företagareverksamhet. Om en sådan kvinnlig arbetstagares arbetsförhållande inte *har* fortgått sex månader, gäller om fastställande av den till pension berättigande tiden i tillämpliga delar vad *som stadgas* i detta moment.

Skall den som erhållit i enlighet med 3 mom. fastställd invaliditetspension eller förtidspension i enlighet med lagen om förtidspension för frontveteraner (13/82) senare betalas pension på *grundvalen* av ålder eller ny invaliditet, räknas som *till pension berättigande tjänstgöringstid* även den tid under vilken han uppbar ovan nämnd invaliditets- eller förtidspension. Om dock ny invaliditetspension beviljas på grund av sådan invaliditet som har börjat innan ett år har förflutit från det nämnda tidigare pension upphörde eller, om pension beviljas med anledning av samma sjukdom, lyte eller kroppsskada som den tidigare pensionen, fastställs den nya pensionen enligt samma grunder som tidigare. Då ny pension i de fall som avses ovan eller i 6 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller i 7 § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden fastställs enligt samma grunder som tidigare pension, skall arbets- eller tjänsteförhållande eller företagareverksamhet som har fortgått efter det att den tidigare pensionen upphörde lämnas obeaktat.

Har arbetstagare, sedan det i 3 mom. avsedda arbetsförhållandet upphört, *senare* på grund av annat arbets- eller tjänsteförhållande eller annan företagareverksamhet förvärvat rätt till i annan lag stadgat eller på offentlig pensionsstadga grundat pensionsskydd sålunda,

Gällande lydelse

fastställandet av hans i enlighet därmed utgående invalidpension den tid, som återstår till pensionsålderns uppnående, eller motsvarande arbetsförtjänst, beaktas, tillämpas inte stadgandet i 1 mom. på det tidigare arbetsförhållandet. Arbetstagaren anses härvid ha blivit berättigad till ovan avsett pensionskydd enligt lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden vid den tidpunkt, då hans sammanlagda arbetsförtjänst i arbetsförhållanden, som faller under sagda lag, innan han drabbats av den sjukdom, det lyte eller den kroppsskada som utgör den huvudsakliga orsaken till invaliditeten, uppgått till i 7 § 1 mom. av nämnda lag förutsatt gränsbelopp.

Av särskilda skäl kan sjömanspensionskassan besluta att invaliditetspension skall fastställas på det sätt som avses i 1 mom., även om det i momentet stadgade boendevillkoret inte är uppfyllt.

13 §

Vid beräkningen av premiemånadstalet beaktas icke den tjänstgöringstid, för vilken den försäkrade erlagt premier, efter det han uppnått den i 14 § stadgade ålder, som berättigar till åldersdomspension.

4 kap.

Försäkrad tillkommande förmåner

14 §

Rätt till åldersdomspension har en försäkrad som har fyllt 65 år då arbetsförhållandet upphör.

De försäkrade har dock rätt att få åldersdomspension vid en lägre pensionsålder, nämligen den som hör till befälet tidigast vid fyllda 60 år och den som hör till manskapet tidigast vid fyllda 55 år så att pensionsåldern 65 år sänks med en månad för varje månad med vilken den till pension berättigande tiden, uträknad enligt 11 §, överstiger 300 premiemånader. Dessutom förutsätts det att den försäkrades arbetsförhållande upphör när han uppnår den på nämnda sätt beräknade sänkta pensionsåldern eller att han uppnår nämnda ålder under den tid som erhålls då till tidpunkten för

Föreslagen lydelse

att vid fastställandet av hans i enlighet därmed utgående invalidpension den tid som återstår till pensionsålderns uppnående eller motsvarande arbetsförtjänst beaktas, tillämpas inte stadgandet i 3 mom. på det tidigare arbetsförhållandet. Arbetstagaren anses härvid ha blivit berättigad till ovan avsett pensionskydd enligt lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden vid den tidpunkt, då hans sammanlagda arbetsförtjänst i arbetsförhållanden, som omfattas av sagda lag, innan han drabbats av den sjukdom, det lyte eller den kroppsskada som utgör den huvudsakliga orsaken till invaliditeten, har uppgått till det gränsbelopp som förutsätts i 7 § 1 mom. nämnda lag.

Av särskilda skäl kan pensionskassan besluta att invaliditetspension skall fastställas på det sätt som avses i 3 mom., även om det i momentet stadgade boendevillkoret inte är uppfyllt.

(Upphävs)

4 kap.

Försäkrad tillkommande förmåner

14 §

Rätt till åldersdomspension har en arbetstagare som har fyllt 65 år under förutsättning att han inte längre står i ett arbetsförhållande som omfattas av denna lag.

Arbetstagaren har dock rätt att få åldersdomspension vid en lägre pensionsålder, nämligen den som hör till befälet tidigast vid fyllda 60 år och den som hör till manskapet tidigast vid fyllda 55 år så att pensionsåldern 65 år sänks med en månad för varje månad med vilken den till pension berättigande tiden, uträknad enligt 11 §, överstiger 300 månader. Dessutom förutsätts det att arbetstagarens arbetsförhållande upphör när han uppnår den på nämnda sätt beräknade sänkta pensionsåldern och att han under tre år innan det till pension berättigande arbetsförhållandet upphör har va-

Gällande lydelse

arbetsförhållandets upphörande läggs de i enlighet med 11 § 1 mom. på grundvalen av därvid utbetald ersättning för semester, vederlag eller annan därmed jämförbar ersättning beräknade premiemånaderna, och att han under tre år innan det till pension berättigande arbetsförhållandet upphör har varit i sådant arbetsförhållande som avses i denna lag under minst 18 premiemånader. Har arbetsförhållandet upphört på grund av att ålderdomspension, som beviljats på grundvalen av en i 34 a § nämnd försäkring, börjat utbetalas, har den försäkrade rätt till ålderdomspension i enlighet med denna paragraf då han uppnått den sänkta pensionsålder som nämns här.

Ålderdomspension beviljas högst fem år i förtid räknat från 65 års ålder eller från den i enlighet med 2 mom. beräknade sänkta pensionsålder som den försäkrade har uppnått då pensionen börjar utbetalas, dock tidigast från ingången av månaden efter den då han fyllt 55 år. I detta fall beviljas pensionen sänkt på det sätt som stadgas i 22 § 2 mom. På förtida ålderdomspension tillämpas i övrigt vad som stadgas om ålderdomspension.

Förelagen lydelse

rit i ett arbetsförhållande som omfattas av denna lag under minst 18 månader.

Ålderdomspension beviljas högst fem år i förtid räknat från 65 års ålder eller från den i enlighet med 2 mom. beräknade sänkta pensionsålder som *arbetstagaren* har uppnått då pensionen börjar utbetalas, dock tidigast från ingången av månaden efter den då han fyllt 55 år. I detta fall beviljas pensionen sänkt på det sätt som stadgas i 22 § 3 mom. På förtida ålderdomspension tillämpas i övrigt vad som stadgas om ålderdomspension.

15 e §

Sedan pensionsanstalt fått kännedom om omständighet på grund av vilken pension inte skulle få utbetalas enligt 4 mom., skall pensionsanstalten avbryta utbetalningen av pensionen från följande betalningsperiod då detta är möjligt, om orsaken till betalningsavbrottet fortfarande föreligger. *Om pension enligt 4 mom. inte hade fått utbetalas, återindriver pensionsanstalten den utbetalda pensionen. Om pension inte skall återindrivas för längre tid än tre månader, kan pensionsanstalten av särskilt skäl avstå från återindrivningen. Pension kan återindrivas även genom kvittning mot framtida pensionsrater.*

Sedan *pensionskassan* fått kännedom om omständighet på grund av vilken pension inte skulle få utbetalas enligt 4 mom., skall den avbryta utbetalningen av pensionen från följande betalningsperiod då detta är möjligt, om orsaken till betalningsavbrottet fortfarande föreligger.

16 §

Ålderdoms- eller invaliditetspension utgår månatligen med ett belopp, som beräknas på den inkomst den försäkrade erhållit från fartyg under det kalenderår, under vilket han började uppbära ålderdomspension eller blev arbetsförmögen, och de tre närmast föregående ka-

16 §

Pensionsbeloppet är för varje full till pension berättigande tjänstgöringsmånad 1/6 procent av den pensionsgrundande lönen, under förutsättning att arbetstagaren avgår med ålderdomspension från ett arbetsförhållande som omfattas av denna lag eller att han har rätt till

Gällande lydelse

lenderåren i medeltal per premiemånad eller, om den försäkrade stått i arbetsförhållande avsett i 1 § en kortare tid, under hela sin anställningstid, enligt en propcentsats, som anges av sjättedelen av premiemånadstalet. Vid fastställandet av den pensionsgrundande lönen beaktas likväl inte den tid, för vilken försäkrad erhållit i 12 § 1 mom. avsedd invaliditetspension. Angående beräkandet av den pensionsgrundande lönen stadgas närmare genom förordning.

Har den pensionsgrundande lönen varit väsentligen lägre eller högre än den lön, som den försäkrade uppburit i sjömanstjänst under så lång tid, att den högre eller lägre lönen kunde anses vedertagen, anses såsom pensionsgrundande lön den medelarbetsförtjänst, som den försäkrade skulle ha haft, om ingen förändring ägt rum.

Föreslagen lydelse

invaliditetspension som i enlighet med 12 § 3 mom. beaktar den tid som återstår till pensionsåldern.

Den pensionsgrundande lönen fastställs särskilt för varje arbetsförhållande med användande av medelförtjänsten per månad under högst de fyra senaste kalenderåren. Denna förtjänst justeras i enlighet med 9 § lagen om pension för arbetstagare. Om arbetsförhållandet inte har varat fyra år, fastställs den pensionsgrundande lönen på samma sätt på grundvalen av förtjänsten under hela arbetsförhållandet. Vid fastställandet av den pensionsgrundande lönen beaktas dock inte den tid för vilken den försäkrade har fått invaliditetspension enligt 12 § 1 mom. Genom förordning stadgas närmare om hur den pensionsgrundande lönen beräknas.

Om det av arbetstagarens eller förmånstagarrens uppgifter framgår att den pensionsgrundande lönen i arbetstagarens eller förmånslåtarens arbetsförhållande som omfattas av denna lag, av något undantagsskäl som yppat sig högst tio år före pensionsfallet är lägre än hans i enlighet med 18 § justerade lön i samma arbetsförhållande, innan ett sådant skäl yppade sig, under så lång tid att den större lönen kunde anses såsom stabiliserad, och har denna omständighet betydande inverkan på pensionsskyddet, anses såsom pensionsgrundande lön i arbetsförhållandet den genomsnittliga arbetsförtjänst som han hade haft om nämnda skäl inte hade funnits. Vad som stadgas ovan i detta moment skall också iaktas med avseende på en ändring i förtjänstnivån som följer av ett undantagsskäl som har yppat sig tidigare än vad ovan sägs, om arbetstagaren eller förmånstagarren lämnar upplysningar som kan anses vara tillräckliga om saken. Om det framgår att den pensionsgrundande lönen av något undantagsskäl på motsvarande sätt är högre än den stabiliserade arbetsförtjänst som avses ovan, kan den pensionsgrundande lönen sänkas på

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

samma sätt. Social- och hälsovårdsministeriet kan meddela närmare föreskrifter om tillämpningen av detta moment.

Om det i de kalenderår som avses i 1 mom. ingår sådan oavlönad moderskaps- eller föräldraledighet eller vårdledighet som avses i 34 § lagen om arbetsavtal (320/70), uträknas den pensionsgrundande lönen med avvikelser från 1 mom. så att såsom kalenderår beaktas högst de fyra senaste sådana kalenderår som inte inbegriper oavlönad tid av nämnda slag. Om sådan oavlönad tid dock ingår i arbetsförhållandets alla kalenderår eller om inget av de kalenderår som valts ingår i arbetsförhållandets fyra sista kalenderår, anses som pensionsgrundande lön medeltalet av den förtjänst som har erhållits i arbetsförhållandet och som motsvarar den stabiliserade förtjänstnivån före arbetsförhållandets upphörande. Den pensionsgrundande lönen bestäms dock i enlighet med förutsättningarna i 1 eller 2 mom., om den så beräknad är större. Social- och hälsovårdsministeriet meddelar närmare anvisningar om tillämpningen av detta moment.

17 §

Har den försäkrade sammanlagt högst 120 till pension berättigande premiémånader, betalas ålderdoms- eller invaliditetspension på grundval av fribrev månatligen med ett belopp som beräknas på den försäkrades i 16 § 1 mom. nämnda pensionsgrundande lön, förhöjd i enlighet med 18 §, enligt ett procenttal som utgör en åttendedel av antalet premiémånader. Om antalet premiémånader sammanlagt är minst 180, fastställs pensionen på det sätt som stadgas i 16 § 1 mom. Är premiémånaderna flera än 120 men färre än 180, läggs till den enligt 120 premiémånader beräknade pensionen för varje månad som överstiger detta antal en så stor procent av den pensionsgrundande lönen att detta procenttal motsvarar en fjärdedel av det överstigande antalet månader.

Familjepension på grundval av fribrev utges månatligen med ett belopp, som beräknas på det sätt som stadgas i 16 a §, på den i 3 mom. nämnda ålderdoms- eller invaliditetspensionen. Såsom premiémånader beaktas likväl endast de premiémånader som förmånslätarens intjänat efter det han uppnått 23 års ålder.

Om pension enligt denna lag beviljas med tillämpning av 1 mom. utgör pensionen för varje full månad av den tjänstgöringstid som berättigar till pension 1/8 procent av den i 16 § 2 mom. avsedda pensionsgrundande lönen.

Om arbetstagarens sista av denna lag omfattade arbetsförhållande har upphört av orsak som nämns i 14 a §, är arbetstagarens pension enligt denna lag, utan hinder av vad som stadgas ovan i 3 mom., 1/6 procent för varje full månad av den tjänstgöringstid som berättigar till pension, under förutsättning att arbets-

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

tagarens pensionskydd huvudsakligen har uppkommit i arbetsförhållanden som omfattas av denna lag och att arbetstagaren inte efter det att det här avsedda arbetsförhållandet har upphört på grund av ett arbets- eller tjänsteförhållande eller företagarkerksamhet har blivit berättigad till sådant lagstadgat eller på offentlig pensionsstadga grundat pensionskydd enligt vilket invalidpension fastställs med beaktande av den tid som återstår till pensionsålder eller motsvarande arbetsförtjänst.

Om arbetstagaren har rätt till pension på grund av två eller flera arbetsförhållanden, fastställs hans rätt till pension för varje arbetsförhållande enligt villkoren för det sista arbetsförhållandet. Om pensionskyddets kapitalvärde härvid förändras avsevärt och arbetstagarens sista arbetsförhållande är försäkrat i enlighet med lagen om pension för arbetstagarare, lagen om pension för lantbruksföretagare eller lagen om pension för företagare, ändras beloppet av fribrevspensionen enligt denna lag så att det ursprungliga kapitalvärdet bibehålls.

Villkoren för fribrevet och de grunder som behövs för beräkning av det fastställs av social- och hälsovårdsministeriet på förslag av pensionskassan.

17 a §

Pensionskassan skall på arbetstagarens yrkande utreda riktigheten hos de uppgifter om arbetsförhållandet som inverkar på hans pensionsrätt och meddela ett beslut om den tjänstgöringstid som berättigar till pension och om den pensionsgrundande lönen. Arbetstagaren skall vid behov förete sådan utredning om grunderna för sitt yrkande som skäligen kan förutsättas av honom då även pensionsanstaltens möjligheter att inhämta utredning beaktas. Om yrkandet gäller ett arbetsförhållande som har upphört för över tio år sedan, skall arbetstagaren presentera tillräcklig utredning till stöd för sitt yrkande.

I ett beslut som avses i denna paragraf får ändring sökas så som stadgas i 59 §.

20 §

Maximibeloppet för de ålderdoms- och invaliditetspensioner, om vilka stadgas i 16 § och 17 § 3 mom., är 50 procent av medelmånadslönen enligt 16 § 1 mom.

20 §

De pensioner som fastställts separat för varje arbetsförhållande sammanräknas. Maximibeloppet av ålderdoms- och invaliditetspension är dock 50 procent av den högsta enligt denna lag beräknade lön som ligger till grund för en

Gällande lydelse

22 §
Kvarstår försäkrad i sjömanstjänst, efter det han uppnått den i 14 § nämnda, till ålderdomspension berättigande åldern, skall hans pension, då sådan begynner utgå, höjas med en procent för varje enligt 11 § beräknad månad, för vilken han efter uppnåendet av sagda ålder erlagt premie till pensionskassan.

Understiger beloppet av pension 20 mark i månaden, äger pensionskassan rätt att med pensionstagarens samtycke utgiva pensionen i ett för allt, varvid beloppet beräknas enligt av social- och hälsovårdsministeriet fastställda grunder.

22 a §
Utan hinder av vad annorstädes i denna lag är stadgat, är ålderdoms- och invaliditetspensionens belopp för varje premiemånad 1/8 procent av den i 16 § avsedda lönen, förhöjd med det i 15 d § avsedda barn tillägget, om sålunda uträknad pension är högre än pension uträknad enligt stadgandena i 15 d, 16 och 22 §§.

23 §
Invaliditetspensionen ändras till ålderdomspension räknat från ingången av månaden närmast efter den då pensionstagaren har uppnått den ålder som berättigar till ålderdomspension.

Föreslagen lydelse

sådan pension där den till pension berättigande tiden är minst två år. Om någon sådan inte finns, används den högsta lön som ligger till grund för pension enligt denna lag. Om pensionen dock har fastställts enligt 17 eller 22 a §, är pensionens maximibelopp 60 procent av den lön som beräknats på ovan nämnda sätt.

22 §
Om pensionen börjar senare än från början av månaden efter det den i 14 § stadgade pensionsåldern uppnåtts, höjs den i enlighet med 27 § samordnade pensionen med en procent för varje månad som pensionens början uppskjuts.

I fråga om betalning av pension enligt denna lag i ett för allt iakttas i tillämpliga delar vad som stadgas i 19 b § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare.

22 a §
Utan hinder av vad som stadgas annorstädes i denna lag, är ålderdoms- och invaliditetspensionens minimibelopp för varje full månad av den tjänstgöringstid som berättigar till pension 1/8 procent av den pensionsgrundande lönen. Härvid beräknas pensionen särskilt för varje arbetsförhållande som omfattas av denna lag, med beaktande av den tid som arbetsförhållandet har varat efter det arbetstagaren fyllde 23 år, dock högst till den pensionsålder som avses i 14 § 1 mom. Därtill beaktas barn tillägg enligt 15 d § och uppskovsförhöjning som avses i 22 §, beräknad från den pensionsålder som avses i föregående sats.

23 §
Invaliditetspensionen ändras till ålderdomspension räknat från ingången av månaden närmast efter den då pensionstagaren har uppnått den i 14 § 1 mom. avsedda ålder som berättigar till ålderdomspension.

Om arbetsoförmågan hos en arbetstagare som uppstår invaliditetspension undergår sådan förändring att förändringen enligt 16 § 3 mom.

*Gällande lydelse**Förelagen lydelse*

påverkar pensionsbeloppet och om förändringen, med beaktande även av den tid som förflutit, kan beräknas bli bestående för minst ett år, justeras pensionsbeloppet på ansökan av pensionstagaren eller på pensionskassans initiativ från början av den månad som närmast följer efter förändringen, om inte annat följer av 28 § 3—7 mom. Pensionen nedsätts dock inte för den tid för vilken den redan har utbetalats och höjs inte för en längre tid än sex månader före den kalendermånad som närmast följer efter pensionskassans justeringsansökan eller pensionsanstaltens justeringsåtgärder.

Utan hinder av vad som stadgas i 3 mom. kan vid indragning av invaliditetspension beslut fattas om att pensionen betalas som en delpension för en viss tid, vilken kan vara kortare än ett år.

24 §

Pension på grund av invaliditet må förvägras eller dess belopp minskas, dock högst intill den tidpunkt, då den försäkrade uppnår till ålderspension berättigande ålder, om den försäkrade antingen själv eller med annans bistånd uppsåtligen förorsakat sjukdomen, lytet eller kroppsskadan, som medfört arbetsoförmågan, eller om han genom grov vådslöshet väsentligen bidragit till uppkomsten av arbetsoförmågan.

24 §

Om arbetstagaren för att få pension avsiktligt har vållat sin arbetsoförmåga kan pensionen förvägras honom eller utbetalas till nedsatt belopp. Utbetalningen av pensionen kan avbrytas om mottagaren utan godtagbart skäl inte har samtyckt till undersökning eller vård som pensionskassan har förordnat och bekostat, med undantag av undersöknings- och vårdåtgärder som kan anses livsfarliga, eller om han utan giltig orsak har vägrat delta i rehabilitering eller utbildning.

25 §

Pensionstagare, som utan giltigt skäl vägrar att söka invalidvård enligt den allmänna lagen eller att mottaga honom i stöd av denna lag erbjuden medicinsk vård, utbildning eller arbetsvård, går förlustig sin rätt till pension antingen helt eller delvis.

(Upphävs)

28 §

Beviljas invaliditetspension retroaktivt enligt 4 mom. eller såsom delpension och har för samma tid utbetalts dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, skall pensionen utbetalas endast till den del dess belopp överstiger beloppet av dagpenning som utbetalts för samma tid.

Beviljas full invaliditetspension retroaktivt enligt 3 mom., skall pensionen betalas till sjukförsäkringsfonden till den del den motsvarar för samma tid utbetald, i sjukförsäkringslagen avsedd dagpenning. Samma förfarande iakttas om invaliditetspensionen beviljas retroaktivt som individuell förtidspension.

Gällande lydelse

Utbetalas invaliditetspension enligt 22 § 2 mom. i ett för allt, skall på pensionen inte tillämpas vad ovan i denna paragraf är stadgat.

31 §

För erläggande av pensionsrat må pensionskassan av pensionstagaren eller, om denna avlidit, av hans dödsbo fordra nödig utredning om att han eller dödsboet äger rätt att lyfta pensionsrat. Företes icke utredning, må utbetalningen av pension inställas, till dess att erforderad utredning förebragts.

Pensionstagaren eller dödsboet skall bestrida kostnaderna för utredningens anskaffande i andra än de i 26 § 3 mom. nämnda fallen.

32 §

Till pensionstagare, som ådömts frihetsstraff eller förordnats till eller intagits i arbetsinrättning eller uppfostringsanstalt eller annan liknande inrättning, utbetalas icke pension för den tid frihetsstraffet eller vistelsen i inrättningen varar utöver tre månader. Har pensionstagaren likväl att försörja anhörig, som han enligt lag är pliktig att draga försorg om, må till denne enligt styrelsens prövning utbetalas skälig del av pensionen.

33 §

Har pensionskassa icke ägt kännedom om i 21 eller 32 § avsedda förhållanden och har den till följd härav icke kunnat inställa utbetalningen av pensionen eller nedsätta dess belopp, är den berättigad att av pensionstagaren återfå, vad som erlagts för mycket. Lag samma vare, därest pensionskassan oavsett stadgandena i 27 § utbetalat pension med anledning av att pensionstagaren hemlighållit eller underlåtit att anmäla, att han erhåller eller erhållit annan ersättning eller pension.

Föreslagen lydelse

Utbetalas invaliditetspension enligt 22 § 3 mom. i ett för allt, skall på pensionen inte tillämpas vad ovan i denna paragraf är stadgat.

31 §

Pensionstagare är skyldig att till pensionskassan anmäla sådana ändringar som inverkar på hans rätt att erhålla pension eller på pensionens belopp.

Pensionskassan kan av pensionstagaren kräva utredning över omständigheter som påverkar pensionens belopp och utredning över att han fortfarande uppfyller villkoren för erhållande av pension. Har pensionstagaren inte tillställt pensionskassan denna utredning inom en av kassan utsatt skälig tid, kan kassan besluta att utbetalningen av pensionen skall avbrytas till dess utredningen har inlämnats.

Arbetsgivaren är även skyldig att till pensionskassan på dess begäran lämna de uppgifter som avses i 2 mom. och som behövs för att pension skall kunna betalas.

(Upphävs)

33 §

En förmån enligt denna lag som utbetalats utan grund skall återindrivas om beviljandet eller utbetalningen av förmånen har berott på pensionstagarens eller hans företrädares svekliga förfarande och det belopp som skall återindrivas inte är obetydligt. I annat fall kan pensionskassan av särskilda skäl helt eller delvis avstå från återindrivning.

Gällande lydelse

Styrelsen må besluta, att vad som erlagts för mycket skall återindrivas genom nedsättning av pensionsraterna med skäligbefunnet belopp.

Föreslagen lydelse

En förmån som utbetalats utan grund får även återindrivas genom kvittning mot framtida pensionsrater. Från den pensionsrat som varje gång skall utbetalas får dock inte utan pensionstagarens medgivande avdras mer än en sjättedel av den del av pensionsraten som återstår sedan från pensionsraten med stöd av lagen om förskottsuppbörd (418/59) har innehållits förskott eller med stöd av lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst och förmögenhet (627/78) källskatt.

34 §

Har till pension berättigad svikligen eller av grovt vållande oriktigt uppgivit eller hemlighållit omständighet, som inverkar på pensionens erhållande eller på dess storlek, skall han för alltid eller för viss tid gå förlustig sin rätt till pension antingen helt eller delvis och ersätta av honom till äventyrs åsamkad skada.

(Upphävs)

4 a Kap.

Tilläggs-pensionsskydd

34 a §

Arbetsgivare kan för sina arbetstagare, som lyda under denna lag, eller för en del av dem i sjömanspensionskassan anordna bättre pensionsskydd än vad i denna lag är stadgat, under förutsättning att den försäkring, som avser sådant skydd, motsvarar av social- och hälsovårdsministeriet för detta ändamål fastställda villkor och grunder. I fråga om dylik försäkring iakttagas i tillämpliga delar stadgandena i denna lag.

(Upphävs)

(Upphävs)

Har genom kollektiv- eller annat avtal icke överenskommit om annan fördelning av pensionskostnaderna eller ha arbetstagarna icke genom omröstning, som genomförts på sätt genom förordning stadgas, godkönt annan fördelning, svara arbetsgivaren och arbetstagarna för hälften var av den premieförhöjning som föranleds av de i 1 mom. avsedda tilläggsförmånerna. Upphör arbetstagarens arbetsförhållande eller, i fråga om tilläggsförmånerna, försäkringen innan pensionsrätten inträder, äger arbetstagaren rätt att utöver vad angående bevarande av i denna lag avsedd försäkring är stadgat erhålla avgiftsfri försäkring, motsvarande den fondandel som uppkommit beträffande sagda tilläggsförmåner. Därjämte kan i

Gällande lydelse

villkoren för pensionsskyddet bestämmas, att arbetsgivaren äger rätt att genom att själv erlægga premierna fortsätta sin försäkring i fråga om tilläggsförmånerna.

Arbetsgivare är berättigad att från arbetstagens lön innehålla den försäkringspremie som enligt 2 mom. skall uppbäras hos arbetsgivaren. Arbetsgivaren är gentemot sjömanspensionskassan ansvarig för de belopp som han innehållit.

34 b §

Anställes finsk arbetstagare genom försorg av finsk redare eller annat finsk redare eller annat finsk företag i arbetsförhållande på fartyg, som tillhör sådant utländsk rederi eller rederirörelse bedrivande företag, där det finska företaget är delägare, kan sjömanspensionskassan på det finska företagens ansökan bevilja detta försäkring som innefattar i denna lag avsedda förmåner och som motsvarar av social- och hälsovårdsministeriet fastställda villkor och grunder. Villkoren och grunderna skola vara sådana, att de icke medföra ändring i den försäkring som avses i 1 §.

För premie som grundar sig på en i denna paragraf avsedd försäkring svarar det finska företaget som tagit försäkringen.

43 §

Fullmäktige för pensionskassan utnämns av socialministeriet för tre kalenderår i sänder till ett antal av femton jämte personliga suppleanter för dem. Av fullmäktige och deras suppleanter skola två företråda socialministeriet samt en handels- och industiministeriet. Av de övriga fullmäktige och deras suppleanter skola sex företråda redarna och sex sjöfolket. Av de sistnämnda skola tre företråda manskapet samt en däcksbefälet, en maskinbefälet och en radiotelegrafisterna.

9 kap.

Ändringssökande

59 §

En sakägare, som är missnöjd med ett beslut som pensionskassan fattat om pension, fribrev, restitution av försäkringspremie eller i 1 § 4

Föreslagen lydelse

(Upphävs)

43 §

Fullmäktige för pensionskassan utnämns av social- och hälsovårdsministeriet för tre kalenderår i sänder. Fullmäktige har femton medlemmar och personliga suppleanter för dem. Av medlemmarna och deras suppleanter skall två företråda social- och hälsovårdsministeriet samt en trafikministeriet. Av de övriga medlemmarna och deras suppleanter skall sex företråda redarna och sex sjöfolket. Av de sistnämnda skall tre företråda manskapet samt en däcksbefälet, en maskinbefälet och en radiotelegrafisterna.

9 kap.

Ändringssökande

59 §

En sakägare, som är missnöjd med ett beslut som pensionskassan fattat om pension, restitution av försäkringspremie eller i 1 § 4 mom.

Gällande lydelse

mom. nämnt ärende, eller med ett i 7 § nämnt beslut som gäller fastställande och debitering av försäkringspremie, får söka ändring däri hos försäkringsdomstolen genom skriftliga besvär senast den trettionde dagen efter den dag då han fick del av beslutet.

Har medlem av styrelsen icke biträtt styrelsens beslut i ärende, varom förmåles i 1 mom., har han rätt att skriftligen underställa ärendet försäkringsdomstolens avgörande inom den i sagda moment nämnda tiden, räknad från den dag beslutet utfärdades.

Styrkes ej annat i samband med besvär, anses besväranden hava fått del av beslutet den fjortonde dagen efter det beslutet under den av honom uppgivna adressen av pensionskassan inlämnats till posten.

59 a §

Den som anser att pensionskassan med stöd av denna lag har uppburit försäkringspremie i strid med lag eller avtal, eller att debiteringen av premie som den har fastställt strider mot lag eller avtal, får anföra skriftliga grundbesvär hos försäkringsdomstolen inom två år räknat från ingången av året efter det då fordran fastställdes eller debiterades eller då den förföll till betalning. Om besvär anförs på grund av utmätning, gäller dessutom vad som stadgas om grundbesvär i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg.

61 §

Har beslut i ärende som nämnes i 59 § 1 mom. grundat sig på oriktig eller bristfällig utredning eller står det uppenbart i strid med lag, må försäkringsdomstolen efter den i sagda moment utsatta tidens utgång på framställning

Föreslagen lydelse

nämnt ärende, eller med ett beslut som gäller fastställande och debitering av försäkringspremie, får söka ändring *däri hos den i 20 § lagen om pension för arbetstagare nämnda pensionsnämnden* genom skriftliga besvär senast den trettionde dagen efter den dag då han fick del av beslutet.

Om inte annat visas i samband med besvär, anses ändringssökanden ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter det beslutet från pensionskassan har postats till den av honom uppgivna adressen.

Om besvär över pensionsnämndens beslut inte omedelbart skall avvisas eller förkastas, skall motparten avkrävas bemötande på tjänstens vägnar.

Den som inte nöjer sig med pensionsnämndens beslut i ärende som nämns i 1 mom. får söka ändring i det genom skriftliga besvär hos försäkringsdomstolen inom den tid som stadgas i 1 mom. från det att han fick del av beslutet.

Pensionskassans beslut skall oberoende av ändringssökande iakttas tills ärendet avgjorts genom laga kraft vunnet beslut.

59 a §

Den som anser att pensionskassan med stöd av denna lag har uppburit försäkringspremie i strid med lag eller avtal, eller att debiteringen av premie som den har fastställt strider mot lag eller avtal, får anföra skriftliga grundbesvär hos *pensionsnämnden* inom två år räknat från ingången av året efter det då fordran fastställdes eller debiterades eller då den förföll till betalning. Om besvär anförs på grund av utmätning, gäller dessutom vad som stadgas om grundbesvär i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg.

Den som inte nöjer sig med pensionsnämndens beslut i ärende som nämns i 1 mom. får söka ändring däri hos försäkringsdomstolen genom skriftliga besvär inom den tid som stadgas i 59 § 1 mom.

61 §

Har beslut i ärende som nämns i 59 § 1 mom. grundat sig på oriktig eller bristfällig utredning eller står det uppenbart i strid med lag, *kan* försäkringsdomstolen efter den i sagda moment utsatta tidens utgång på framställning

Gällande lydelse

av styrelsen eller på ansökan av den, som ärendet angår, efter vederbörandes hörande undanröja beslutet och förordna, att ärendet skall ånyo handläggas. Efter att hava gjort en sådan framställning må styrelsen, till dess försäkringsdomstolen avgjort ärendet, interimistiskt inställa utbetalning av pension eller utbetala den till det belopp, som föreslås i framställningen.

Då fråga är om beviljande av en förvägrad förmån, utökande av beviljad förmån eller indragning eller nedsättning av beviljad invaliditetspension med anledning av att mottagaren till följd av honom meddelad medicinalvård, utbildning eller arbetsvård eller på grund av annan väsentlig förändring i förhållandena icke längre är berättigad att uppbära pension eller är berättigad att uppbära pension endast till det lägre belopp som nämnes i 16 § 2 mom., må pensionskassans styrelse utan hinder av tidigare beslut ånyo handlägga ärendet.

Pension, kapitalvärdet av fribrev eller restitution av försäkringspremie, som obehörigen utbetalats, behöver icke återindrivas, ifall dess beviljande eller utbetalande icke bör anses hava föranletts av svikligt förfarande eller grovt vållande från mottagarens sida.

Föreslagen lydelse

ning av pensionskassan eller på ansökan av den, som ärendet angår, efter att ha hört vederbörande, undanröja beslutet och förordna, att ärendet skall handläggas på nytt. Efter att ha gjort en sådan framställning kan pensionskassan, till dess försäkringsdomstolen har avgjort ärendet, interimistiskt inställa utbetalningen av pension eller utbetala den till det belopp, som föreslås i framställningen.

Är det frågan om beviljande av en förvägrad förmån eller ökande av en redan beviljad förmån, kan pensionskassan utan hinder av tidigare beslut behandla ärendet på nytt.

63 b §

Pensionskassans slutliga beslut om pension skall, om inte annat stadgas, verkställas på samma sätt som en laga kraft vunnen dom i tvistemål.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1991 och den tillämpas på pension där pensionsfallet har inträffat då lagen varit i kraft.

Pensionsfallet anses ha inträffat då arbetstagaren har uppnått den ålder som berättigar till pension, då arbetstagaren har blivit så arbetsoförmögen att han blir berättigad till pension, då arbetsmyndighetens första intyg om arbetstagaren som berättigar honom till arbetslöshetspension har utfärdats eller då formånslåtare till familjepension har avlidit. Som nytt pensionsfall betraktas härvid dock inte att arbetslöshetspension ändras till invaliditetspension, att pension ändras till ålderdomspension eller att rätt till familjepension uppkommer efter pensionstagare.

Lagens 3 a § tillämpas även på pension som utbetalas på grundvalen av pensionsfall som inträffat innan denna lag trädde i kraft.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Vid beräkning av pensionsbeloppet tillämpas lagen på arbetsförhållande som har upphört den 1 januari 1991 eller senare. Premie- och seglationsmånader som införtjänats i arbetsförhållanden som upphört före den 1 januari 1991 betraktas som tjänstgöringstid som berättigar till pension till det arbetsförhållande som pågår då lagen träder i kraft. Om inget sådant arbetsförhållande finns, betraktas de premie- och seglationsmånader som införtjänats före den 1 januari 1991 som tjänstgöringstid som berättigar till pension till det sista arbetsförhållande som upphörde före den 1 januari 1991.

Om ett arbetsförhållande som fortgick då lagen trädde i kraft upphör före den 1 januari 1994, beaktas vid beräkning av den genomsnittliga månadsförtjänsten under de fyra sista kalenderåren förtjänsten i detta arbetsförhållande under tiden efter lagens ikraftträdande, och före lagens ikraftträdande för varje kalenderår som skall beaktas, det sammanlagda beloppet av förtjänsten på fartyg i alla arbetsförhållanden som omfattas av lagen om sjömanspensioner.

Utan hinder av vad som innan denna lag trädde i kraft stadgades i 17 § 3 mom. om fastställande av pension på grundvalen av fribrev, är pensionsbeloppet för varje före denna lags ikraftträdande införtjänad premiemånad som berättigar till pension 1/6 procent av den pensionsgrundande lönen.

Utan hinder av vad som stadgas i 4 mom. i ikraftträdelsestadgandet i lagen den 31 december 1986 om ändring av lagen om sjömanspensioner (1038/86), räknas vid fastställande av invaliditetspension för en försäkrad som hör till besättningen, från den 1 januari 1992 och därefter till den 31 december 2001, såsom till pension berättigande tid tiden från det arbetsoförmågan inträdde till 60 års ålder för personer födda före den 1 januari 1932 och till 65 års ålder för personer födda den 1 december 1936 eller senare. Om den försäkrade är född den 1 januari 1932 eller senare men före den 1 december 1936, räknas den här avsedda tiden så att varje kalendermånad som börjat efter den 31 december 1931 och föregått den försäkrades födelsedag, höjer åldern 60 år med en månad.

Vid tillämpning av lagens 14 § 1 och 2 mom. skall i akittas vad som stadgas om pensionsålder i ikraftträdelsestadgandets 3 mom. i lagen

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

den 31 december om ändring av lagen om sjömanspensioner.

Utan hinder av vad som stadgas i lagens 12 § 2 mom. beaktas som till pension berättigande tjänstgöringstid även tid i tjänst efter det pensionsålder enligt 14 § 1 mom. har uppnåtts, till dess den till pension berättigande tiden är sammanlagt 25 år, dock högst till dess 65 års ålder uppnås. Den uppskovsförhöjning som avses i denna lags 22 § beräknas härvid efter det 25 års tjänstgöringstid har uppnåtts.

Om det faktum att tid i tjänst vid en ålder under 23 år före lagens ikraftträdande inte beaktas då pensionsbeloppet enligt 22 a § beräknas väsentligt sänker beloppet av den försäkrades pension, kan pensionskassans styrelse besluta att denna tjänstgöringstid helt eller delvis skall beaktas vid beräkning av pensionens belopp.

Lagens 16 § 5 mom. tillämpas på ett arbetsförhållande som har upphört då lagen träder i kraft. Då lagen tillämpas beaktas oavlönad moderskaps- eller föräldraledighet samt vårdledighet under år 1990. På arbetstagarens yrkande beaktas även oavlönad moderskaps- eller föräldraledighet samt vårdledighet mellan den 1 januari 1981 och den 31 december 1989. Arbetstagaren skall till stöd för sitt yrkande förete en sådan utredning som skäligen kan krävas av honom, med beaktande också av sjömanspensionskassans möjligheter att skaffa fram utredningen.

Den begränsade tiden enligt 17 a § 1 mom. tillämpas inte på kravet beträffande utredning om sådana uppgifter om arbetsförhållanden som har anhängiggjorts innan sex månader har förflutit från det arbetstagaren efter det lagen trädde i kraft första gången har fått ett utdrag ur pensionskyddscentralens eller sjömanspensionskassans register över arbetsförhållanden. Denna tid kan dock alltid tillämpas om yrkandet på utredning om uppgifterna om arbetsförhållanden anhängiggörs mer än tio år efter det lagen trätt i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter kan vidtas innan den träder i kraft.

2.

L a g**om ändring av lagen om pension för arbetstagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare (395/61) 3 § 4 mom. samt 12 § 1 mom. 2 och 4 punkten,
av dessa lagrum 12 § 1 mom. 2 punkten sådan den lyder i lag av den 26 maj 1989 (475/89) och 4 punkten sådan den lyder i lag av den 29 juni 1990 (599/90), samt
fogas till lagen en ny 10 a § som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

3 §

Har arbetstagaren rätt att erhålla pension på grund av två eller flera arbetsförhållanden, bestäms hans rätt till pensionen för ettvarit arbetsförhållande i enlighet med de till det sista arbetsförhållandet hörande villkoren. Skulle pensionsskyddets kapitalvärde härvid avsevärt förändras, skall pensionens belopp utan hinder av vad i 3 mom. är stadgat ändras sålunda, att det ursprungliga kapitalvärdet bevaras.

Har arbetstagaren rätt att erhålla pension på grund av två eller flera arbetsförhållanden, bestäms hans rätt till pension för ettvarit arbetsförhållande i enlighet med villkoren för det sista arbetsförhållandet. Skulle pensionsskyddets kapitalvärde härvid avsevärt förändras, skall pensionens belopp utan hinder av vad som stadgas i 3 mom. ändras så att det ursprungliga kapitalvärdet bevaras. Om dock arbetstagaren avgår med förtida ålderspension enligt lagen om sjömanspensioner innan han fyllt 60 år, beviljas pension enligt denna lag som ålderspension vid pensionsåldern enligt lagen om sjömanspensioner, om pensionsåldern enligt lagen om sjömanspensioner är lägre än 60 år och som förtida ålderspension om pensionsåldern enligt lagen om sjömanspensioner är minst 60 år.

10 a §

Genom förordning stadgas vilken av de pensionsanstalter som sköter pensionsskyddet enligt de lagar som nämns i 8 § 4 mom. 1, 2 och 10—13 punkten som skall avgöra pensionsansökan samt sörja för utbetalningen av pensionen och sköta pensionsanstaltens övriga uppgifter i anslutning till pensionen.

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse**Fördelningen av ansvar och omkostnader
som av pensionerna förorsakas*

12 §

Pensionsanstaltarnas ömsesidiga ansvar för pensionerna bestämmes och de omkostnader pensionsanstalterna åsamkas av pensionerna fördelas mellan pensionsanstalterna, försävt dessa ej annorlunda överenskommit, på följande sätt:

2) för invalidpension som beviljats med tillämpning av 6 § 3 mom., för halva beloppet av sådan arbetslöshetspension som beviljats med tillämpning av 6 § 3 mom. på ett arbetsförhållande som har pågått minst fem år samt för familjepension till grund för vilken ligger förmånslåtarens invalidpension, uträknad med tillämpning av 6 § 3 mom., till den del den utbetalts för en tid före utgången av den månad under vilken förmånslåtaren skulle ha nått pensionsåldern, i dessa pensioner även inbegripet en pensionsdel som eventuellt betalas enligt lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, dock varken förhöjning enligt 7 c § eller med stöd av 9 § efter pensionens begynnande, i fråga om arbetslöshetspensionen likväl efter den tidpunkt för arbetslöshetens början som avses i 4 c §, företagna förhöjningar, svarar enbart den pensionsanstalt till vars verksamhetskrets arbetstagaren eller förmånslåtaren hörde på grundval av ett arbetsförhållande som avses i nämnda moment, likväl så att för en pension eller pensionsdel, som avses ovan och i fråga om vilken det till grund liggande pensionsfallet inträffat efter det år under vilket arbetstagaren fyllde 63 år, svarar enbart den pensionsanstalt, till vars verksamhetskrets arbetstagaren innan pensionsfallet inträffade senast har hört antingen under det år då han nådde nämnda ålder eller på grund av ett arbetsförhållande som därefter utan avbrott pågått minst sex månader;

4) för övriga ålders-, invalid-, arbetslöshets- och familjepensioner, med undantag av belopp enligt 9 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, samt för de delar av pensionerna som

2) för invalidpension som beviljats med tillämpning av 6 § 3 mom., för halva beloppet av sådan arbetslöshetspension som beviljats med tillämpning av 6 § 3 mom. på ett arbetsförhållande som har pågått minst fem år samt för familjepension till grund för vilken ligger förmånslåtarens invalidpension, uträknad med tillämpning av 6 § 3 mom., till den del den utbetalts för en tid före utgången av den månad under vilken förmånslåtaren skulle ha nått pensionsåldern, i dessa pensioner även inbegripet en pensionsdel som eventuellt betalas enligt lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden och en pensionsdel som avses i 3 a § 4 mom. lagen om sjömanspensioner och eventuellt betalas enligt nämnda lag, dock varken förhöjning enligt 7 c § eller med stöd av 9 § efter pensionens begynnande, i fråga om arbetslöshetspensionen likväl efter den tidpunkt för arbetslöshetens början som avses i 4 c §, företagna förhöjningar, svarar enbart den pensionsanstalt, till vars verksamhetskrets arbetstagaren eller förmånslåtaren hörde på grundval av ett arbetsförhållande som avses i nämnda moment, likväl så att för en pension eller pensionsdel som avses ovan och i fråga om vilken det till grund liggande pensionsfallet inträffat efter det år under vilket arbetstagaren fyllde 63 år, svarar enbart den pensionsanstalt, till vars verksamhetskrets arbetstagaren innan pensionsfallet inträffade senast har hört antingen under det år då han nådde nämnda ålder eller på grund av ett arbetsförhållande som därefter utan avbrott pågått minst sex månader;

4) för övriga ålders-, invalid-, arbetslöshets- och familjepensioner med undantag av belopp enligt 9 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden och 3 a § 2 mom. 2 punkten lagen om

Gällande lydelse

överstiger de i 1—3 punkten angivna beloppen, för deltidspension samt för kostnaderna för en allmän förändring i beräkningsgrunderna i fråga om premierna eller fonderna och en överföring som avses i 1 punktens sista sats samt för den i 9 § 1 mom. 3 punkten lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden angivna andelen i kostnaderna för pensionskyddet enligt nämnda lag svarar pensionsanstalterna gemensamt enligt de grunder som social- och hälsovårdsministeriet har fastställt för de olika slagen av kostnader; samt

Föreslagen lydelse

sjömanspensioner, samt för de delar av pensionerna som överstiger de i 1—3 punkten angivna beloppen, för deltidspension samt för kostnaderna för en allmän förändring i beräkningsgrunderna i fråga om premierna eller fonderna och en överföring som avses i 1 punktens sista sats och för den i 9 § 1 mom. 3 punkten lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden *samt i 3 a § 2 mom. 3 punkten lagen om sjömanspensioner* angivna andelen i kostnaderna för pensionskyddet enligt nämnda lagar svarar pensionsanstalterna gemensamt enligt de grunder som social- och hälsovårdsministeriet har fastställt för de olika slagen av kostnader; samt

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1991.

12 § 1 mom. 2 och 4 punkten i denna lag tillämpas även på pension som utbetalas på grundvalen av pensionsfall som inträffat innan denna lag trädde i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

3.**Lag****om ändring av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 9 § 1 mom. 2 och 3 punkten lagen den 9 februari 1962 om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/62),

sådana de lyder, 2 punkten i lag av den 26 maj 1989 (476/89) och 3 punkten i lag av den 29 juni 1990 (600/90), samt

fogas till lagen en ny 2 a § som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse***2 a §**

Genom förordning stadgas vilken av de pensionsanstalter som sköter pensionskyddet enligt de lagar som nämns i 8 § 4 mom. 1, 2 och 10—13 punkten lagen om pension för arbetstagare som skall avgöra pensionsansökan samt sörja för utbetalningen av pensionen och sköta pensionsanstaltens övriga uppgifter i anslutning till pensionen.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §

För det i denna lag stadgade pensionsskyddet svara de i 2 § avsedda pensionsanstalterna, såframt de icke annorlunda överenskommit, på följande sätt:

2) för invalidpension som beviljats med tillämpning av 7 § 1 mom., för trettio hundra-delar av en arbetslöshetspension som beviljats med tillämpning av 7 § 1 mom. samt för familjepension, vilken skall betalas efter en förmånslåtare som har avlidit efter 1970 och till grund för vilken ligger förmånslåtarens invalidpension, som har uträknats med tillämpning av 7 § 1 mom., till den del pensionen har betalats för en tid före utgången av den månad under vilken förmånslåtaren skulle ha nått pensionsåldern, i dessa pensioner även inbegripet en pensionsdel som eventuellt betalas enligt lagen om pension för arbetstagare, dock varken förhöjning enligt 7 c § eller med stöd av 9 § efter pensionens begynnande, i fråga om arbetslöshetspensionen likväl efter den tidpunkt för arbetslöshetens början som avses i 4 c § lagen om pension för arbetstagare, företagna förhöjningar, svarar enbart den pensionsanstalt till vars verksamhetskrets arbetstägaren eller förmånslåtaren hörde då han ådrog sig sjukdom, lyte eller skada som avses i 7 § 1 mom., eller då han blev arbetslös eller, om han då inte längre stod i ett arbetsförhållande som omfattas av denna lag, den pensionsanstalt till vars verksamhetskrets han senast har hört;

3) för övriga ålders-, invalid-, arbetslöshets- och familjepensioner, med undantag av belopp som skall betalas enligt 12 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare, samt för de delar av pensionen som överstiger i 1 och 2 punkten nämnda belopp, för deltidspension samt för sådana motsvarande pensioner och delar av pensioner enligt minimipensionsskyddet som betalas enligt lagen om pension för arbetstagare, för överföringar som avses i 1 punktens sista sats samt för pensionsskyddscentralens kostnader svarar pensionsanstalterna tillsammans med de pensionsanstalter som bedriver i lagen om pension för arbetstagare nämnd verksamhet, så som 12 § 1 mom. 4 och 5 punkten lagen om pension för arbetstagare stadgar; samt

2) för invalidpension som beviljats med tillämpning av 7 § 1 mom., för 30/100 av en arbetslöshetspension som beviljats med tillämpning av 7 § 1 mom. samt för familjepension, vilken skall betalas efter en förmånslåtare som har avlidit efter 1970 och till grund för vilken ligger förmånslåtarens invalidpension, som har uträknats med tillämpning av 7 § 1 mom., till den del pensionen har betalats för en tid före utgången av den månad under vilken förmånslåtaren skulle ha nått pensionsåldern, i dessa pensioner även inbegripet en pensionsdel som eventuellt betalas enligt lagen om pension för arbetstagare, och en pensionsdel som avses i 3 a § 4 mom. lagen om sjömanspensioner och som eventuellt betalas enligt sagda lag, dock varken förhöjning enligt 7 c § eller med stöd av 9 § efter pensionens begynnande, i fråga om arbetslöshetspensionen likväl efter den tidpunkt för arbetslöshetens början som avses i 4 c § lagen om pension för arbetstagare, företagna förhöjningar, svarar enbart den pensionsanstalt till vars verksamhetskrets arbetstägaren eller förmånslåtaren hörde då han ådrog sig sjukdom, lyte eller skada som avses i 7 § 1 mom., eller då han blev arbetslös eller, om han då inte längre stod i ett arbetsförhållande som omfattas av denna lag, den pensionsanstalt till vars verksamhetskrets han senast har hört;

3) för övriga ålders-, invalid-, arbetslöshets- och familjepensioner, med undantag av belopp som skall betalas enligt 12 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare och 3 a § 2 mom. lagen om sjömanspensioner, för de delar av pensionen som överstiger i 1 och 2 punkten nämnda belopp, för deltidspension samt för sådana motsvarande pensioner och delar av pensioner enligt minimipensionsskyddet som betalas enligt lagen om pension för arbetstagare och för motsvarande pensionsdelar som betalas på grundvalen av lagen om sjömanspensioner och nämns i sagda lags 3 a § 4 mom. samt för för kostnader på grund av allmänna förändringar i grunderna för beräkning av pensionsansvaret och för överföring som avses i 1 punktens sista sats, samt för pensionsskydd-

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

scentralens kostnader svarar pensionsanstalterna tillsammans med de pensionsanstalter som bedriver i lagen om pensions för arbetstagare nämnd verksamhet och sjömanspensionskassan, så som 12 § 1 mom. 4 och 5 punkten lagen om pension för arbetstagare stadgar; samt

*Denna lag träder i kraft den 1 januari 1991.
9 § 1 mom. 2 och 3 punkten i denna lag tillämpas även på pension som utbetalas på grundvalen av pensionsfall som inträffat innan denna lag trädde i kraft.*

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.
